

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2024

Karolína Pruknerová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských vztahů

**Vývoj obrazu epidemie HIV/AIDS v britské televizní tvorbě na
příkladech televizních minisérií Intimate Contact a It's a Sin**

Bakalářská práce

Autor/ka práce: Karolína Pruknerová

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: prof. Mgr. Jakub Šindelář

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. července 2024

Karolína Pruknerová

Bibliografický záznam

Pruknerová, Karolína. „Vývoj obrazu epidemie HIV/AIDS v britské televizní tvorbě na příkladech televizních minisérií Intimate Contact a It’s a Sin“. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, 2024.

Rozsah práce: 73 778 znaků včetně mezer

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá obrazem epidemie HIV/AIDS v britské televizní tvorbě na příkladu minisérií *Intimate Contact* (1987) a *It's a Sin* (2021). Hlavním cílem bakalářské práce je komparace britských minisérií *Intimate Contact* a *It's a Sin*, jejichž ústředním tématem je v obou případech epidemie HIV/AIDS. Práce zkoumá jejich podobnosti a rozdíly na základě vymezených kategorií (Zdravotnictví a jeho vývoj, Aktivismus, Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS) za účelem sledování vývoje vnímání epidemie HIV/AIDS především mezi lety 1981 a 1987. Pozornost bude věnována vlivu doby vzniku jednotlivých děl na jejich finální podobu a způsobu zobrazení problematiky HIV/AIDS. První část práce se věnuje obecnému historickému kontextu epidemie HIV/AIDS v USA a Velké Británii, druhá poskytuje vhled do historie zobrazování epidemie HIV/AIDS a jeho vývoje. Jádrem bakalářské práce je tvořeno analýzou vybraných děl, zaměřující se na komparaci konkrétních kategorií, jejichž vývoj zaznamenal ve Velké Británii během zkoumaných let epidemie HIV/AIDS největší vývoj. Závěrečná část je věnována shrnutí a objasnění výsledků analýzy. Prostřednictvím analýzy byly zjištěny paralely vývoje obrazu v obou dílech. Díla se zaměřují na zobrazení zkušeností jedné společenské skupiny a významným prvkem obou děl je kontakt s divákem za účelem osvěty ohledně konkrétních témat spojených s epidemii HIV/AIDS, které byly v době jejich vzniku vnímány jako slabina.

Abstract

The bachelor thesis examines the portrayal of the HIV/AIDS epidemic in British television, using the miniseries *Intimate Contact* (1987) and *It's a Sin* (2021) as examples. The main aim of the thesis is comparison of British Tv mini-series *Intimate Contact* and *It's a Sin*, both of which have HIV/AIDS epidemic as a central theme. The thesis explores their similarities and differences based on identified categories (Healthcare and its Development, Activism, Public Opinion Image and its Development in Response to the HIV/AIDS Epidemic) to monitor the evolution of perception of HIV/AIDS epidemic primarily between 1981 and 1987. Attention will be paid to the influence of the time of creation of individual works on their final form and the way of depicting the issue of HIV/AIDS. The first part of the thesis focuses on the general historical context of the HIV/AIDS epidemic in the USA and the UK, while the second provides insight into the

history of the portrayal of the HIV/AIDS epidemic and its evolution. The core of the thesis consists of an analysis of selected works focusing on the comparison of specific categories that have seen the greatest development in the UK during the years of the HIV/AIDS epidemic examined in the thesis. The final section focused on summarizing and explaining the results of the analysis of specific categories. Through the analysis, parallels were found in the development of the image in both works, especially in the image of the development of public opinion. The works focus on the portrayal of the experiences of one social group. A significant element of both works is the contact with the audience to educate them about specific issues related to the HIV/AIDS epidemic that were perceived as vulnerabilities at the time of their creation.

Klíčová slova

Epidemie HIV/AIDS, Velká Británie, Intimate Contact, It's a Sin, 80. léta, audiovizuální média, zdravotnictví, aktivismus, veřejné mínění

Keywords

HIV/AIDS epidemic, Great Britain, Intimate Contact, It's a Sin, 80s, audiovisual media, healthcare, activism, public opinion

Title

The Evolution of portrayal of the HIV/AIDS epidemic in British television through the examples of the TV mini-series Intimate Contact and It's a Sin

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. Jakobovi Šindelářovi za spolupráci, ochotu a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Ondřeji Matějkovi za poskytnutí cenných podnětů v rámci bakalářského semináře.

Obsah

Úvod	8
1. Historie epidemie HIV/AIDS	11
1.1 Epidemie HIV/AIDS jako společenský problém.....	11
1.1.1 Od prvního pacienta k vývoji léku	11
1.1.2 Společnost ve Velké Británii	13
1.2 Aktivismus.....	14
1.2.1 Role Larryho Kramera.....	14
1.2.2 Terrence Higgins Trust.....	15
1.3 Vývoj terminologie.....	15
2 Historie obrazu epidemie HIV/AIDS v audiovizuálních médiích.....	17
2.1 Zobrazovaný úhel pohledu	18
2.2 Proměny obrazu epidemie HIV/AIDS.....	18
2.2.1 80. léta	19
2.2.2 90. léta	21
2.2.3 21. století	21
2.3 Audiovizuální média jako prostředek osvěty	22
3 Analýza vybraných minisérií.....	24
<i>Intimate Contact</i> (1987)	24
<i>It's a Sin</i>	25
3.1 Zdravotnictví a jeho vývoj.....	26
3.1.1 Přístup zdravotnického personálu.....	27
3.1.2 Předávání informací zasaženým menšinám.....	28
3.1.3 Vývoj lékařské péče.....	29
3.1.4 Léky a léčba.....	29

3.1.5	Shrnutí	30
3.2	Aktivismus.....	30
3.2.1	Vývoj aktivismu	31
3.2.2	Hlas menšin	32
3.2.3	Aktivistická činnost	32
3.2.4	Shrnutí	33
3.3	Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS	34
3.3.1	Konverzace o HIV/AIDS.....	34
3.3.2	Postoj nezainteresované společnosti.....	35
3.3.3	Hledání viníka	37
3.3.4	Shrnutí	38
	Závěr.....	39
	Summary.....	42
	Použitá literatura.....	45

Úvod

Epidemii HIV/AIDS lze označit za významnou společenskou krizi, která od roku 1981, kdy byla lékaři v USA poprvé popsána, zasáhla do životů milionů lidí napříč všemi kontinenty.¹ Přestože největší pozornost ve spojitosti s epidemií HIV/AIDS je věnována homosexuálům, jež byli zasaženi nejvíce, nebyli zdaleka jedinou skupinou, které HIV/AIDS výrazně změnilo život.² Právě role homosexuálů v problematice HIV/AIDS a percepce této menšiny většinovou společností měla za důsledek vznik mnoha kontroverzí a stigmatizaci AIDS jako nemoci „hříšníků“.³ Zásadní roli v utváření veřejného mínění v souvislosti s epidemií HIV/AIDS měla média, jejichž výstupy byly výrazně poznamenány nedostatečnými znalostmi problematiky, sociální stigmatizací a alarmismem.⁴ Necitlivý tón a protichůdnost zveřejňovaných sdělení byly překážkou pro osvětu epidemie HIV/AIDS a ve společnosti, která neuměla rozlišit mezi legitimitou jednotlivých sdělení, přispěly k rozšíření mylných narativů o epidemii HIV/AIDS.⁵

Přestože za vrchol epidemie HIV/AIDS lze označit období okolo roku 2004, toto téma i v současnosti představuje závažný celosvětový problém.⁶ S ohledem na historickou roli médií v budování problematické rétoriky týkající se HIV/AIDS a na rostoucí vliv médií všeho druhu při formování veřejného mínění, jsem se rozhodla na problematiku HIV/AIDS pohlédnout skrze její obraz v audiovizuálních médiích, z čehož vychází výzkumná otázka bakalářské práce: *Jakým způsobem zobrazují britské televizní minisérie *Intimate Contact* a *It's a Sin* epidemii HIV/AIDS?* Důvodem výběru děl *Intimate Contact*⁷ a *It's a Sin*⁸, pocházejících z různých časových období, bylo posouzení rozdílů v zobrazení epidemie HIV/AIDS v co největším časovém rozmezí – konkrétně v roce 1987 (*Intimate*

¹ „Global HIV/AIDS overview“, HIV.gov, naposledy upravené 15. listopadu 2023, <https://www.hiv.gov/federal-response/pepfar-global-aids/global-hiv-aids-overview> (staženo 19. července 2024).

² Emile C. Netzhammer a Scott A. Shamp, „Guilt by Association: Homosexuality and AIDS on Prime-Time Television“, in *Queer Words, Queer Images: Communication and the Construction of Homosexuality*, ed. R. Jeffrey Ringer (New York: NYU Press, 1994), 103, <http://www.jstor.org/stable/j.ctt9qfw8w.9> (staženo 27. července 2024).

³ Mpine Qakisa, „The media representation of women and HIV/AIDS. How it affects preventative messages“, *Missionalia: Southern African Journal of Mission Studies* 29, č. 2 (1. srpna 2001): 304, https://journals.co.za/doi/epdf/10.10520/AJA02569507_202 (staženo 20. července 2024).

⁴ Rusi Jaspal a Brigitte Nerlich, „HIV stigma in UK press reporting of a case of intentional HIV transmission“, *Health* 26, č. 3 (2022): 319-337,321, <https://doi.org/10.1177/1363459320949901> (staženo 19. července 2024).

⁵ Kihu Irimu a Ute Schwartz, *Reporting AIDS: A Guide for Kenyan Journalists* (Nairobi: FES, 2003), 5.

⁶ „Global Statistics“, HIV.gov, naposledy upravené 15. listopadu 2023, <https://www.hiv.gov/hiv-basics/overview/data-and-trends/global-statistics> (staženo 23. července 2024).

⁷ *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021).

⁸ *Intimate Contact*, režie Waris Hussein (TV minisérie, ITV, 1987).

Contact), kdy byla epidemie HIV/AIDS na vrcholu a začaly vznikat první významnější díla a v roce 2021 (*It's a Sin*), kdy vznikla nejaktuálnější britská minisérie s epidemií HIV/AIDS jako ústřední tematikou.

V úvodní kapitole se budu věnovat obecnému historickému kontextu epidemie HIV/AIDS v USA a Velké Británii. Teritoriální přesah do USA je v této části bakalářské práce obsažen s ohledem na jejich klíčovou roli v problematice HIV/AIDS a podobnému společenskému a kulturnímu prostředí, které průběh epidemie HIV/AIDS v obou zemích ovlivnilo. Vývoj epidemie HIV/AIDS v USA současně poskytuje historický kontext ke skutečnostem zmíněným v analyzovaných dílech. Časové ohraničení bakalářské práce vychází z doby vyobrazené ve analyzovaných dílech, jež zobrazují vývoj od prvních případů pacientů s AIDS (1981) po začátek používání prvních léků na léčbu HIV/AIDS (1987) a spíše okrajově se věnují dalšímu vývoji epidemie HIV/AIDS v první polovině 90. let.

První kapitola, jejíž dílčí části vycházejí částečně z analyzovaných kategorií, se zaměřuje na první případy nákazy, vývoj přístupu vlády a společnosti, aktivismus a na vývoj terminologie. Druhá kapitola popisuje historii zobrazování HIV/AIDS v audiovizuálních médiích od 80. let do současnosti a věnuje pozornost zobrazovanému úhlu pohledu a využití audiovizuálních médií jako prostředku osvěty. Třetí kapitola obsahuje informace o analyzovaných dílech a analýzu televizních minisérií *Intimate Contact* (1987) a *It's a Sin* (2021), které ilustrují vývoj v přístupu k epidemii AIDS ve sledovaném období. Tato konkrétní díla byla vybrána na základě podobnosti žánru a časového rozsahu, tematiky epidemie HIV/AIDS jako hlavní dějové linky, obrazu stigmatizace v důsledku nemoci AIDS a jejich společenskému přesahu. Pro výběr děl byly důležité i jejich rozdílnosti, jako například doba jejich vzniku, zaměření na rozdílné společenské skupiny a jejich zkušenost s epidemií HIV/AIDS. Bakalářská práce se zaměřuje na komparativní analýzu konkrétních kategorií, které ve zkoumaném období nejvíce ovlivnily britskou společnost a zaznamenaly největší vývoj: *Zdravotnictví a jeho vývoj, Aktivismus, Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS*.

Cílem bakalářské práce je porovnání britských televizních minisérií – *Intimate Contact* a *It's a Sin* vytvořených v různých časových obdobích, se stejnou ústřední tematikou HIV/AIDS epidemie ve Velké Británii a popsání jejich podobností a rozdílů na základě vymezených kategorií.

Metodologická inspirace pro analýzu vychází z odborných článků, zaměřujících se na

komparativní analýzu audiovizuálních médií. Základní inspiraci představuje článek s názvem *AIDS melodrama now: Queer tears in It's a Sin and Pose*⁹, který ovlivnil způsobem prováděné analýzy a přispěl k finální podobě a rozčlenění analytické části bakalářské práce, ve které jsem se rozhodla blíže zaměřit na tři komparativní kritéria, jejichž konkrétní výběr vycházel z vědomí, že právě v těchto kategoriích je vývoj epidemie HIV/AIDS ve sledovaném období nejvýraznější.

Kromě primárních zdrojů jsou argumenty z bakalářské práce podloženy sekundárními zdroji, zejména odbornými publikacemi a články zaměřujícími se na zobrazování epidemie HIV/AIDS, celospolečenské vnímání situace ve Velké Británii nebo na jeden z primárních zdrojů. Jedním z použitých sekundárních zdrojů byla i moje ročníková práce *Obráz epidemie AIDS v audiovizuální produkci Velké Británie mezi lety 1985-1993*¹⁰, která se taktéž zaměřovala na zobrazování epidemie HIV/AIDS v britských audiovizuálních médiích. Za nejdůležitější sekundární zdroje použité při psaní bakalářské práce lze označit následující knihy: *HIV in the UK: voices from the epidemic*¹¹ a *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*¹² a odborný článek *How to Survive a Plague: The Next Great HIV/AIDS History*.¹³ Z těchto děl pochází velká část informací týkající se zkušeností jedinců s epidemií HIV/AIDS a její obecné historie. Přínosné informace o historii zobrazování pocházely z knihy *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*¹⁴. Pro doplnění některých tvrzení bakalářská práce obsahuje informace z neoborných publikací a rovněž z novinových článků z doby vzniku analyzovaných děl.

⁹ Gabriel Duckels, „AIDS melodrama now: Queer tears in It's a Sin and Pose“, *European Journal of Cultural Studies*, 26 (2023), č. 1: 122-128, <https://doi.org/10.1177/13675494221097134> (staženo 12. července 2024).

¹⁰ Karolína Pruknerová, „Obráz epidemie AIDS v audiovizuální produkci Velké Británie mezi lety 1985-1993“, ročníková práce, Univerzita Karlova, 2023.

¹¹ José Catalán, Barbara Hedge a Damian Ridge, *HIV in the UK: voices from the epidemic* (London: Routledge, 2021).

¹² Simon Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS* (London: Faber, 1994).

¹³ Paul A. Volberding, „How to Survive a Plague: The Next Great HIV/AIDS History“, *JAMA: the journal of the American Medical Association* 317, č. 13 (2017): 1298-1299, <https://doi.org/10.1001/jama.2017.1325> (staženo 10. července 2024).

¹⁴ Kylo-Patrick R. Hart, *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film* (New York: Routledge, 2000).

1 Historie epidemie HIV/AIDS

Bakalářská práce se zaměřuje na vývoj epidemie HIV/AIDS především od roku 1981, kdy byly zaznamenány první případy AIDS (tehdy bez konkrétního pojmenování), až do roku 1987, kdy byl schválen první lék na léčbu AIDS, s přesahem do počátku 90. let. Časové vymezení zároveň vychází z vyobrazení epidemie HIV/AIDS ve snímcích *Intimate Contact* (1987) a *It's a Sin* (2021). Obecný historický kontext epidemie HIV/AIDS nejen ve Velké Británii, ale i v USA a jinde ve světě, je důležitý pro přiblížení vývoje epidemie HIV/AIDS, který obě díla zobrazují a zároveň poskytuje širší kontext k vybraným analyzovaným kategoriím.

1.1 Epidemie HIV/AIDS jako společenský problém

1.1.1 Od prvního pacienta k vývoji léku

První známý případ nákazy člověka virem HIV, byl zpětně vytrasován ke krevnímu vzorku v Demokratické republice Kongo z roku 1959. V 80. letech, kdy epidemie HIV/AIDS propukla v USA, byly známé případy pacientů s příznaky nemoci AIDS po téměř celém světě.¹⁵ Počátečním bodem epidemie HIV/AIDS byl zvýšený počet homosexuálů, zejména ve velkých městech v USA, umírajících na neobvyklé nádory a infekce, se kterými si lékaři nevěděli rady.¹⁶ Za jednu z nejvýraznějších obětí prvních let epidemie lze považovat stewarda Gaétana Dugase, který byl v roce 1987 mylně označen za „pacienta nula“ a osobu, která nákazu novým, nebezpečným virem úmyslně rozšířila napříč USA.¹⁷

S přibývajícím počtem nových případů dohled nad nemocí převzal CDC (Centers for Disease Control and Prevention), který se zaměřil na zjištění původu nemoci, její možné léčby a vydal souhrn základních informací, který sloužil jako návod pro kontakt s nakaženým.¹⁸ Jelikož nemoc zasahovala primárně minority nebo lidé na okraji

¹⁵ „40 Years of HIV Discovery: The First Cases of a Mysterious Disease in the Early 1980s“, Institut Pasteur, naposledy upravené 5. května 2023, <https://www.pasteur.fr/en/research-journal/news/40-years-hiv-discovery-first-cases-mysterious-disease-early-1980s> (staženo 23. července 2024).

¹⁶ Powel Kazanjian, „The AIDS Pandemic in Historic Perspective“, *Journal of the History of Medicine and Allied Sciences* 69, č. 3 (2014): 353, <http://www.jstor.org/stable/24631705> (staženo 22. dubna 2024).

¹⁷ Richard A. McKay, „Patient Zero“: The Absence of a Patient's View of the Early North American AIDS Epidemic“, *Bulletin of The History of Medicine* 88 (2014): 182, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4046389/pdf/bhm-88-1-161.pdf> (staženo 22. července 2024).

¹⁸ „The AIDS Epidemic in the United States, 1981 – early 1990s“, CDC: Centers for Disease Control and Prevention, <https://www.cdc.gov/museum/online/story-of-cdc/aids/index.html> (staženo 28. července 2024).

společnosti, vláda ani zdravotnické organizace zpočátku neprojevovaly příliš velkou snahu se do řešení epidemie zapojit – jako příklad lze uvést přístup Reaganovy administrativy, která první tiskovou konferenci k probíhající epidemii HIV/AIDS uspořádala poprvé v roce 1987.¹⁹ Velký problém v boji proti AIDS tak kromě nedostatečné podpory představovalo nedostatečné financování výzkumu, léčby a prostředků k nalezení léku.²⁰

Epidemie HIV/AIDS zpočátku zasáhla primárně homosexuální komunitu, brzy se však do kritických skupin začali řadit i drogově závislí a hemofilici.²¹ V tomto ohledu se stal významným případ Ryana Whitea, třináctiletého chlapce, který byl virem HIV infikován prostřednictvím krevní transfuze roku 1984 a následně byl v důsledku své diagnózy vystaven sociální exkluzi.²² V březnu následujícího roku bylo spuštěno testování na přítomnost viru HIV v krvi, které umožňovalo zamezit podobným případům, jako byl Ryan White.²³

Přestože začátek druhé poloviny 80. let přinesl významné vědecké pokroky, problematika HIV/AIDS se do médií a povědomí většinové společnosti začala dostávat až s oznámením diagnózy hollywoodského herce Rocka Hudsona.²⁴ Americká společnost zůstala v šoku a poprvé na epidemii HIV/AIDS pohlížela jako na reálnou hrozbu veřejného zdraví.²⁵ Dalším milníkem bylo v roce 1987 schválení prvního léku na léčbu AIDS pod názvem AZT, ačkoliv původně vznikl za účelem léčby rakoviny.²⁶

O rok později byla spuštěna první oficiální osvětová kampaň financovaná vládou, jejímž cílem bylo poskytnutí veřejnosti základní informace o HIV/AIDS a možné prevenci.²⁷ V roce 1990 v reakci na smrt Ryana Whitea vznikl *CARE act* – zákon, který nabízel dosud největší finanční pomoc lidem zasaženým HIV/AIDS.²⁸

¹⁹ Jacqueline A. Ortiz, „Silence From the Great Communicator: The Early Years of the AIDS Epidemic Under the Reagan Administration“, *Swarthmore Undergraduate History Journal* 4, č. 2 (2023): 89-91 (staženo 22. července 2024).

²⁰ José Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 16.

²¹ *Ibid.*, foreword.

²² „HIV Case Study: Ryan White and Activism“, *Against the Odds: Making a Difference in Global Health*, U.S National Library of Medicine, https://www.nlm.nih.gov/exhibition/againsttheodds/pdfs/ss/HIV_case_study.pdf (staženo 3. července 2024).

²³ Kazanjian, „The AIDS Pandemic in Historic Perspective“, 354.

²⁴ Dorothy Nelkin, „AIDS and the News Media“, *The Milbank Quarterly* 69, č. 2 (1991): 298, <https://doi.org/10.2307/3350206> (staženo 5. června 2024).

²⁵ Ortiz, „Silence From the Great Communicator: The Early Years of the AIDS Epidemic Under the Reagan Administration“, 90.

²⁶ Kazanjian, „The AIDS Pandemic in Historic Perspective“, 357.

²⁷ Eleanor Singer, Theresa F. Rogers a Marc B. Glassman, „Public Opinion About Aids Before and After the 1988 U.S. Government Public Information Campaign“, *The Public Opinion Quarterly* 55, č. 2 (léto 1991): 162, <https://www.jstor.org/stable/2749287> (staženo 12. července 2024).

²⁸ „1990“, A Timeline od HIV and AIDS, HIV.gov, <https://www.hiv.gov/hiv-basics/overview/history/hiv-and-aids-timeline> (staženo 11. července 2024).

1.1.2 Společnost ve Velké Británii

První případy pacientů s příznaky AIDS ve Velké Británii byly zaznamenány už v prosinci roku 1981.²⁹ Rychlost nárůstu nových případů byla ale v porovnání s USA výrazně pomalejší.³⁰ V červnu roku 1982 nemoci podlehl i Terry Higgins, jedna z nejznámějších britských obětí epidemie HIV/AIDS, jehož jméno nese největší britská charitativní organizace věnující se této problematice – Terrence Higgins Trust.³¹ CDSC (Communicable Disease Surveillance Center) v reakci na zvyšující se počet pacientů vyhlásil ve stejném roce nad nemocí národní dohled, který spočíval především v registraci obětí, jejichž smrt doprovázel některý z příznaků AIDS.³²

Pro britské politiky však problematika HIV/AIDS dlouho představovala druhotné téma a rozšíření nákazy mimo zasažené menšiny nepovažovali za reálnou možnost.³³ Nečinnost vládních představitelů byla z velké části ovlivněna jejich negativním postojem k homosexualitě, který stál v cestě otevřeným debatám se zástupci této zasažené menšiny.³⁴ Změnu přinesl rok 1985, kdy se ministerstvo zdravotnictví v čele s Normanem Fowlerem rozhodlo vyčlenit finance na vznik informační kampaně, jejíž hlavním cílem byla propagace prevence nákazy a informování zdravotnického personálu o správném postupu při kontaktu s infikovaným.³⁵ Po nepřilíš úspěšné první kampani se vláda rozhodla spolupracovat se zástupci organizace *Terrence Higgins Trust* ve snaze zvýšit efektivitu těch budoucích.³⁶ Zásadní zlom nastal v roce 1986, kdy kombinace rostoucího počtu případů a zvýšené mediální pozornosti měla za výsledek vznik jedné z největších zdravotnických kampaní v historii.³⁷ Ačkoliv v roce 1986 už problematika HIV/AIDS představovala prioritu pro velkou část politiků, premiérka Margaret Thatcherová tento postoj nesdílela, a naopak se podílela na prosazení *Clause 28* v roce 1988, který zakazoval propagaci homosexuality ve školách.³⁸ Skutečná motivace politiků k probuzení zájmu

²⁹ Fraser Wilson, „Forty years since the first reported cases of HIV“, *Terrence Higgins Trust*, 5. května 2021, <https://www.tht.org.uk/news/forty-years-first-reported-cases-hiv> (staženo 13. července 2024).

³⁰ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 16.

³¹ Wilson, „Forty years since the first reported cases of HIV“.

³² S.Dougan, B.G. Evans, N. Macdonald et. al., „HIV in gay and bisexual men in the United Kingdom: 25 years of public health surveillance“, *Epidemiol Infect* 136, č. 2 (2008):146, <http://www.jstor.org/stable/30221455> (staženo 12. července 2024).

³³ Patricia Day a Rudolf Klein, „Interpreting the Unexpected: The Case of AIDS Policy Making in Britain“, *Journal of Public Policy* 9, č. 3 (1989): 342, <http://www.jstor.org/stable/4007443> (staženo 24. července 2024).

³⁴ *Ibid.*, 347.

³⁵ Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 85.

³⁶ *Ibid.*, 88

³⁷ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 24.

³⁸ Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 90.

o problematiku HIV/AIDS a vzniku mediální kampaně vzhledem k nastávajícím volbám byla nejistá a jejich kroky mohly být viděny jako snaha získat podporu zasažených menšin a potenciálně oslabit opozici.³⁹

Kromě vládní kampaní a práce dobrovolníků měla obrovský vliv na vývoji přístupu britské společnosti k problematice HIV/AIDS princezna Diana, která svým přímým kontaktem s pacienty bojovala proti všudypřítomnému strachu, jenž nemoc doprovázel.⁴⁰ Princezna Diana se podílela na otevření prvního oddělení specializovaného na HIV/AIDS v londýnské Middlesex Hospital a stála na začátku éry, kdy k pacientům s AIDS začalo být přistupováno s respektem nejen ve zdravotnictví.⁴¹

I přes postupné změny ve vnímání problematiky HIV/AIDS částí společnosti u většiny stále převažoval názor, že jediné „opravdové“ oběti epidemie, které potřebují pomoc, jsou pouze hemofilici a děti. Mylně rozšířené narativy o původu nemoci a jejím přenosu naopak způsobily zintenzivnění nenávistných projevů vůči homosexuální komunitě.⁴²

1.2 Aktivismus

1.2.1 Role Larryho Kramera

Počáteční snahy v boji proti epidemii byly iniciovány převážně dobrovolníky a komunitními skupinami, kteří se museli potýkat s nepochopením většinové společnosti a pracovat s velmi omezeným množstvím podložených informací.⁴³ Výsledkem dobrovolníkův snažících se zaměřit na pomoc osobám zasaženým epidemií HIV/AIDS, získávání finančních prostředků a šíření osvěty, bylo založení první dobrovolnické organizace *Gay Men's Health Crisis* v New Yorku v lednu 1982.⁴⁴ Klíčovou roli na jejím vzniku měl aktivista Larry Kramer, jenž se stal nejvýraznějším hlasem v boji s epidemií HIV/AIDS ve snaze zmírnit její dopady na existenci homosexuální komunity.⁴⁵

³⁹ Day, „Interpreting the Unexpected: The Case of AIDS Policy Making in Britain”, 347.

⁴⁰ Ian Green, „How Princess Diana challenged HIV stigma with every hug“, *Terrence Higgins Trust*, 30. června 2021, <https://www.tht.org.uk/news/how-princess-diana-challenged-hiv-stigma-every-hug> (staženo 14. července 2024).

⁴¹ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 17.

⁴² Matt Cook, „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987”, *History Workshop Journal*, č. 83 (2017): 51, <http://www.jstor.org/stable/44645657> (staženo 25. června 2024).

⁴³ José Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic* (London: Routledge, 2021), 9.

⁴⁴ Volberding, „How to Survive a Plague: The Next Great HIV/AIDS History”, 1298.

⁴⁵ Joe Wright, „Only Your Calamity: The Beginning of Activism by and for People With AIDS“, *American Journal of Public Health* 103, č. 10 (říjen 2013): 1791-1792, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3780739/pdf/AJPH.2013.301381.pdf> (staženo 7. července 2024).

V roce 1987 se Larry Kramer stal i jedním ze zakladatelů organizace *ACT UP* (AIDS Coalition to Unleash Power).⁴⁶ Toto hnutí se zaměřilo na vytváření nátlaku na státní organizace a vládní činitele, aby zvýšili ochranu lidí postižených AIDS, podpořili lékařský výzkum, našli účinnou léčbu a prosadili legislativní změny související s touto nemocí.⁴⁷ *ACT UP* se stala jednou z neúspěšnějších aktivistických organizací, která významně přispěla k urychlení vývoje léčby AIDS.⁴⁸

1.2.2 Terrence Higgins Trust

Počáteční snahy v boji proti epidemii HIV/AIDS ve Velké Británii byly stejně jako v USA iniciovány převážně dobrovolníky.⁴⁹ V roce 1983 byla na památku jedné z prvních a neznámějších obětí epidemie HIV/AIDS ve Velké Británii, Terryho Higginse, založena organizace *Terrence Higgins Trust*. Jejím cílem bylo zvyšování povědomí o problematice HIV/AIDS, projevech a způsobech nákazy a poskytování podpory lidem především v zasažených komunitách.⁵⁰

Ve snaze předat zasaženým jedincům co největší množství podložených informací, organizace přejímala informace o epidemii HIV/AIDS především z USA, kde byla probírána s větší urgencí i s ohledem na rychlý postup nákazy v homosexuálních komunitách i mimo ně.⁵¹

1.3 Vývoj terminologie

První zmínky o záhadné nemoci se začaly v tisku (americkém i britském) objevovat souběžně s výskytem prvních obětí v roce 1981. Ten příčinu úmrtí označoval jako „mystery disease“ nebo „gay syndrome“.⁵² Po zveřejnění prvních zpráv o výskytu Kaposiho sarkomu mezi homosexuály v USA v důsledku neznámé nemoci v roce 1981, veřejnost začala pro její označení využívat název „gay cancer“.⁵³ Právě toto označení mělo svůj podíl na zaškatulkování AIDS jako „nemoci gayů“ a přispělo k nečinnosti většinové společnosti i vládních institucí, které neměly pocit, že by pro ně nová nemoc představovala

⁴⁶ Ibid., 1795-1796.

⁴⁷ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 18.

⁴⁸ Volberding, „How to Survive a Plague: The Next Great HIV/AIDS History“, 1299.

⁴⁹ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 9.

⁵⁰ „How it all began“, Terry Higgins Trust, <https://www.tht.org.uk/about-us/our-history/how-it-all-began> (staženo 23. dubna 2024).

⁵¹ Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 25.

⁵² Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 30.

⁵³ Ortiz, „Silence From the Great Communicator: The Early Years of the AIDS Epidemic Under the Reagan Administration“, 80.

jakékoliv nebezpečí a na epidemii začalo být pohlíženo jako na problém menšin.⁵⁴ Na přechodnou dobu byla nemoc označována jako „4H disease“, jejíž název odkazoval na nejvíce zasažené komunity (homosexuály, uživatele heroinu, hait'any a hemofiliaky), které zároveň byly nuceny potýkat se s nedobrovolnou sociální izolací v důsledku stigmatizace nemoci.⁵⁵

I přes oficiální pojmenování nemoci CDC (Centre for Disease Control) jako AIDS v červenci 1982⁵⁶, se mnozí přikláněli k označení GRID (Gay Related Immune Deficiency), které bylo poprvé použito v *The New York Times* v květnu téhož roku, což u široké veřejnosti přispělo k utvrzení názoru, že nemoc postihuje pouze homosexuály.⁵⁷ V tisku a ve veřejném prostoru se i nadále objevovala označení, která reflektovala stereotypy a dobové názory o původu a existenci nemoci a společností rezonovala více než označení AIDS.⁵⁸ Jako příklad lze uvést titulek článku v deníku *Daily Telegraph* z května 1983– „„Gay Plague” may lead to blood ban on homosexuals““.⁵⁹

Na základě rozšiřování podložených faktů a medializace případů jako byl Ryan White, se tisk i veřejnost v druhé polovině 80. let začaly od narativu AIDS jako nemoci homosexuálů odvracet a ve větší míře byla používána oficiální terminologie.⁶⁰

⁵⁴ Nelkin, „AIDS and News Media“, 300-301.

⁵⁵ „40 Years of HIV Discovery: The First Cases of a Mysterious Disease in the Early 1980s“, Institut Pasteur.

⁵⁶ Catalán, *HIV in the UK: voices from the epidemic*, 1.

⁵⁷ Ortiz, „Silence From the Great Communicator: The Early Years of the AIDS Epidemic Under the Reagan Administration“, 81.

⁵⁸ Simon Watney, „The Spectacle of AIDS“, *October* 43 (1987): 74, <https://doi.org/10.2307/3397565> (staženo 29. června 2024).

⁵⁹ Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 30.

„„Gay Plague” may lead to blood ban on homosexuals”: *Daily Telegraph*, 2 May 1983.“)

⁶⁰ „HIV Case Study: Ryan White and Activism“, *Against the Odds: Making a Difference in Global Health*.

2 Historie obrazu epidemie HIV/AIDS v audiovizuálních médiích

Když epidemie HIV/AIDS začala nabývat na síle na počátku 80. let, kulturní experti správně odhadli její velký vliv na všechna kulturní odvětví.⁶¹ Vzhledem k tomu, že AIDS bylo spojeno s kontroverzními společenskými tématy, tvůrci zaujali různé postoje – od tradičních forem zobrazení epidemie a kladení důrazu na normalizování homosexuálních vztahů, ke snaze rozpoutat vyšší míru politického aktivismu.⁶²

Pro nezávislé tvůrce z homosexuální komunity se umění stalo jedním z prostředků, jak vyjádřit svůj postoj k epidemii v době, kdy na ně většinová společnost nahlížela skrze prsty.⁶³ Mezi dalšími zasaženými skupinami neexistoval žádný podobný způsob seberepresentace – částečně kvůli stigmatu, které HIV/AIDS doprovázelo a částečně kvůli chybějící komunitě, která by zasažené lidi blíže spojovala.⁶⁴

Obraz epidemie HIV/AIDS a jejich obětí v televizní tvorbě se často odvíjel i podle zažitých polických a demografických aspektů a primárně se zaměřoval na protagonisty bílé barvy pleti (zobrazení černochů jako viníků epidemie by potenciálně mohlo vést k rozpoutání vlny rasismu vůči této skupině a k zvýšenému napětí ze strany organizací bojujících za lidská práva). Tento přístup mnohdy připravil osoby z ohrožených skupin o informace o možné prevenci nákazy.⁶⁵

Na reprezentaci v médiích si tato problematika kvůli předsudkům musela v 80. letech počkat, stejně jako na reakce politiků a široké veřejnosti. Přestože ve Velké Británii byl virus poprvé zaznamenán už v roce 1981, první snahy o osvětu byly viditelné až v polovině 80. let.⁶⁶ Stejně jako v USA média začala o problematiku projevoval zájem až ve chvíli, kdy začalo hrozit bezprostřední nebezpečí i heterosexuální komunitě. V průběhu druhé poloviny 80. a 90. let audiovizuální tvorba dodala epidemii HIV/AIDS lidskou tvář a snažila se, aby diváci s nakaženými sympatizovali, místo prohlubování stigmatizace této problematiky.⁶⁷ Narativ AIDS jako nemoci gayů se přenesl i do 90. let, i když část děl se začala zaměřovat na ostatní zasažené skupiny, jako jsou například infikované děti.⁶⁸

⁶¹ Richard Goldstein, „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“, *The Milbank Quarterly* 68 (1990): 295-296, <https://www.jstor.org/stable/3350055> (staženo 20. února 2024).

⁶² *Ibid.*, 297.

⁶³ Cook, „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987”, 56.

⁶⁴ Goldstein, „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“, 297.

⁶⁵ *Ibid.*, 305.

⁶⁶ Simon McCallum, „How to dramatise a plague: a brief history of Aids on screen“, *BFI*, 22. ledna 2021, <https://www.bfi.org.uk/sight-and-sound/features/aids-on-screen-brief-history> (staženo 27. února 2024).

⁶⁷ Naveen Kumar, „40 years later: How Hollywood Shaped the Story of HIV“, *Them*, 22. říjen 2021, <https://www.them.us/story/how-hollywood-has-shaped-the-story-of-hiv> (staženo 27. února 2024).

⁶⁸ Cook, „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987”, 51.

2.1 Zobrazovaný úhel pohledu

Mainstreamová média se zmiňování tématu buď úplně snažila vyhýbat, aby nemusela čelit nespokojenosti diváků, kteří se proti těmto společenským tématům vymezovali nebo se zaměřila na společnost blízko nakaženému člověku.⁶⁹

Problematika HIV/AIDS byla zpočátku zobrazována pohledem heterosexuálního, bílého muže, který byl nevědomky infikován osobou z okraje společnosti (nejčastěji sexuální pracovníci), ve snaze toto téma co nejvíce přiblížit většinové společnosti.⁷⁰ Přestože se už v prvních letech vyskytovaly výjimky, jež zobrazovaly menšiny, kterých se tento problém týkal nejvíce (homosexuálové, prostitutky, drogově závislí...), velmi často to i kvůli rozšířenému původnímu názvu GRID (Gay-related Immune Deficiency) nebo pejorativnímu označení „gay plague“ bylo převážně v roli záporných postav a většinová společnost je tak zobrazena pouze v pozici svědka, který je vůči nákaze imunní.⁷¹

Důsledkem omezené reprezentace zkušeností zasažených menšin v mainstreamových médiích bylo utvoření zkresleného narativu většinové společnosti o HIV/AIDS, proti kterému se snažili zasáhnout nezávislí tvůrci, jejichž díla však zřídka vzbudila zájem i mimo zasažené menšiny.⁷² Jejich obraz epidemie HIV/AIDS naopak zobrazoval pohled infikovaného člověka, který zpravidla patřil k některé z minoritních zasažených skupin a pohledu a zkušenostem většinové společnosti byla pozornost věnována pouze okrajově.⁷³

2.2 Proměny obrazu epidemie HIV/AIDS

Audiovizuální média hrála velkou roli v utváření celospolečenského postoje vůči epidemii HIV/AIDS a filmy a dokumenty s touto tematikou tak mohly přispívat k vyšší informovanosti společnosti a zmírňování stigmatu. Stejně jako v ostatních sférách, vývoj zobrazení epidemie HIV/AIDS přicházel pomalu a byl silně ovlivněn společenskými předsudky. Jeho vývoj lze sledovat na vybraných významných dílech zaměřujících se na problematiku HIV/AIDS. Britská audiovizuální tvorba pojednávající o problematice HIV/AIDS na rozdíl od USA začala vznikat až v druhé polovině 80. let, kdy začala být hrozba rozšíření nákazy mezi většinovou společností reálná.⁷⁴

⁶⁹Goldstein, „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“, 298.

⁷⁰ Ibid., 299.

⁷¹Hart, *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*, 35-36.

⁷² Vicky Wilson, „HIV/AIDS in pop culture: How film and theatre has shaped our awareness“, *Archer*, 2. března 2023, <https://archermagazine.com.au/2023/03/hiv-aids-pop-culture/> (staženo 24. února 2024).

⁷³ Goldstein, „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“, 298-299.

⁷⁴ McCallum, „How to dramatise a plague: a brief history of Aids on screen“.

2.2.1 80. léta

Televizní produkce 80. let se stranila zaměření pozornosti na devastující dopady HIV/AIDS na homosexuální komunitu. Televizní dramata se zaměřovala převážně na méně zasaženou heterosexuální komunitu nebo „nevinné oběti epidemie“ – jako například děti nakažené prostřednictvím kontaminované krve během transfuzí.⁷⁵ Populárním námětem byly rovněž osudy rodin, jejichž člen byl infikován, což výrazně ovlivnilo chod jejich běžného života.⁷⁶

Za první zmínku problematiky HIV/AIDS v hlavním vysílacím čase lze označit dějovou linku jedné z postav v americkém seriálu *St. Elsewhere* (1983).⁷⁷ Seriál se spíše než na stigmatizaci nakažených zaměřil na verbalizaci snahy o pomoc. Infikovaný byl bílý, heterosexuální muž, který se nakazil od prostitutky – seriál se tak držel narativu zobrazování nakažených jako obětí z dobré společnosti, kteří se dostali do styku s osobou ze stigmatizovaného prostředí. Tato forma zobrazení infikovaného znamenala, že většina diváků si pod postavou uměla představit někoho ze svého okolí.⁷⁸

Roku 1985 se nesl ve znamení zvýšené pozornosti spojené s HIV/AIDS napříč společnostmi v souvislosti se smrtí amerického herce Rocka Hudsona a první reakcí amerického prezidenta Ronalda Reagana na HIV/AIDS.⁷⁹ Téhož roku byl v USA vydán první film, jehož centrální zápletka se zaměřovala na problematiku AIDS – *An Early Frost* (1985).⁸⁰ Hlavní postava s homosexuální orientací znamenala posun od zobrazování bílého heterosexuálního muže k osobě ze stigmatizované skupiny.⁸¹ Přestože zápletka byla částečně uzpůsobená tak, aby byla pro mainstreamové vysílání divácky atraktivní, cílem filmu byla humanizace pacientů a snaha o osvětu. Film byl doprovázen vysíláním reportáže s fakty o nemoci a dodáním informačních letáků do nemocnic a škol. Film *NBC* během premiérového vysílání vidělo přibližně 30 milionů diváků, což byl velký pokrok ve

⁷⁵ John O'Connor, „Intimate Contact,‘ Devastation of AIDS, *The New York Times*, 6. října 1987, <https://www.nytimes.com/1987/10/06/arts/tv-reviews-intimate-contact-devastation-of-aids.html> (staženo 24. února 2024).

⁷⁶ Goldstein, „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“, 305.

⁷⁷ Kathleen P. Farrell, „HIV on TV: Conversations with Young Gay Men“, *Sexualities* 9, č. 2 (duben 2006), 195, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/1363460706063119> (staženo 12. července 2024).

⁷⁸ Kumar, „40 years later: How Hollywood Shaped the Story of HIV“.

⁷⁹ Ortiz, 90.

⁸⁰ António Pais de Lacerda, „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema“. *Journal of Medicine and Movies* 2, č. 3 (2006): 104, https://revistas.usal.es/cinco/index.php/medicina_y_cine/article/download/178/317/0 (staženo 12. června 2024).

⁸¹ Farrell, „HIV on TV: Conversations with Young Gay Men“, 196.

zvysování informovanosti ohledně HIV/AIDS.⁸²

Od roku 1985 začaly ve větší míře vznikat dokumenty a jiná díla z dílen nezávislých tvůrců, kteří si velmi často nemocí sami procházeli a následně jí i podleli, jako například režiséři nejznámějších filmů *Buddies* (1985)⁸³ nebo *Parting Glances* (1986), které se věnují dopadu nemoci na gay komunitu v New Yorku.⁸⁴

Za zmínku stojí první významnější dílo, které ve Velké Británii kromě oficiálních osvětových kampaní vzniklo – minisérie *Intimate Contact* (1987) pojednávající o vlivu HIV/AIDS na komunitu vyšší střední třídy na předměstí Londýna. Tomuto dílu bude věnována bližší pozornost v analytické části bakalářské práce. V USA byl prvním mainstreamovým filmem, jehož ústředním tématem byla problematika HIV/AIDS *Longtime Companion* (1989).⁸⁵ Na rozdíl od starší tvorby se film nestránil ani zobrazování témat jako společenské krize, které AIDS vyvolalo a kritika většinového přístupu k epidemii nebo zdůraznění role podpůrných skupin jako *Act Up* nebo *Gay Men's Health Crisis*.⁸⁶

Černoši a jejich úhel pohledu byli z děl často vynecháváni a pokud tato menšina byla zmíněna, bylo to téměř výhradně v souvislosti s nákazou v Africe, přestože tvořili nemalé procento nakažených. Dokument *Tongues Untied* (1989) souhrnně pojednává o identitě černošských gayů, jejich nákaze virem HIV, hluboce zakořeněné homofobii a rasismu v americké společnosti a politické náladě druhé poloviny 80. let. Jeho uvedení rozpoutalo v USA debatu o financování umění a Reaganově administrativě, jejíž kritici nesouhlasili s využitím veřejných financí pro vznik, dle jejich slov, skandálních (až pornografických) děl.⁸⁷

V reakci na kauzu s infikovanými krevními transfuzemi byl vydán životopisný film *The Ryan White Story* (1989). Film přispěl k větší informovanosti o nemoci, ale nadále pokračoval v trendu viktimizace homosexuální komunity.⁸⁸

⁸² Kumar, „40 years later: How Hollywood Shaped the Story of HIV“.

⁸³ „Buddies review: the original gay Aids drama is still one of the best“, *BFI*, 6. prosince 2019, <https://www2.bfi.org.uk/news-opinion/sight-sound-magazine/reviews-recommendations/buddies-1985-original-gay-aids-drama-arthur-bressan> (staženo 19. července).

⁸⁴ Hart, *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*, 75.

⁸⁵ Pais de Lacerda, „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema“, 105.

⁸⁶ McCallum, „How to dramatise a plague: a brief history of Aids on screen“.

⁸⁷ „40 years of HIV on screen“, *On the Screen*, 28. května 2021, <https://outonscreen.com/blog/2021/news/40-years-of-hiv-on-screen/> (staženo 19. července 2024).

⁸⁸ Hart, *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*, 42.

2.2.2 90. léta

Důležitý milník ve vnímání epidemie AIDS a zároveň první prestižní a oceňovaný film zaměřující se na AIDS, v hlavní roli s Tomem Hanksem, byl *Philadelphia* (1993). Film podle skutečné předlohy pojednává o HIV pozitivním advokátovi a jeho soudním sporu se zaměstnavatelem, který mu kvůli diagnóze ukončil pracovní poměr. Hanksova výhra Oscara dostala téma AIDS do povědomí široké veřejnosti jako nic předtím. Jednalo se o průlomový okamžik v boji s homofobií a AIDS.⁸⁹

Některá z významných děl zobrazujících problematiku HIV/AIDS se vrací k úplnému začátku epidemie. Konkrétně kanadský film *Zero Patience* (1993) se zaměřuje na „polomýtického“ pacienta nula Gaétana Dugase, který byl na základě knihy Randyho Shiltse z roku 1987 mylně obviněn z úmyslného šíření nového nebezpečného viru.⁹⁰ Stejná kniha se stala předlohou dramatu s názvem *And the Band Played On* (1993), které částečně přispělo k rozšíření narativu nemoci jako „gay plague“.⁹¹ Naopak britský film *Closing Numbers* (1993) vytvořený k příležitosti Worlds AIDS Day 1993, reprezentuje odklon od alarmujících scénářů a stigmatizace k určité míře soucitu a pochopení.⁹²

Největší vliv na proměně vnímání epidemie HIV/AIDS ve Velké Británii, měla nepochybně dlouholetá dějová linka populárního seriálu *Eastenders* (1990-2003) zobrazující heterosexuálního Mikea Fowlera potýkajícího se s negativním postojem okolí v důsledku jeho statusu jako člověka s AIDS.⁹³ Obrovská popularita seriálu znamenala první přímou konfrontaci s problematikou HIV/AIDS pro velké procento diváků.⁹⁴

2.2.3 21. století

Díla vzniklá v novém tisíciletí se z velké části zaměřovala na oblasti, které dřív byly tabu, jako neschopnost vlády zareagovat na nový virus v důsledku homofobie a rasismu. Začal převažovat počet děl ilustrující příběhy zasažených menšin. Příkladem může být film *How to Survive a Plague* (2012), zaměřující se na aktivisty bojující s vládními organizacemi za

⁸⁹ Hart, *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*, 54.

⁹⁰ McCallum, „How to dramatise a plague: a brief history of Aids on screen“.

⁹¹ Pais de Lacerda, „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema“, 106.

⁹² McCallum, „Beyond the tombstone: how british TV responded to the AIDS crisis“, *BFI*, 12. února 2021, <https://www.bfi.org.uk/features/british-tv-aids-crisis> (staženo 19. července 2024).

⁹³ Jack King, „AIDS on screen: the forgotten stories of the other pandemic“, *BBC*, 25. ledna 2021, <https://www.bbc.com/culture/article/20210122-aids-on-screen-the-forgotten-stories-of-the-other-pandemic> (staženo 24. února 2024).

⁹⁴ Sebastian Buckle, *Homosexuality on small screen: Television and Gay Identity in Britain* (London: I.B Tauris, 2018), 132.

zpřístupnění léku a zkrácení doby jeho testování ve snaze zachránit co nejvíce životů.⁹⁵

Kromě filmů se problematice HIV/AIDS věnovaly i divadelní hry, jejichž autoři měli povětšinou velmi blízkou, osobní zkušenost (ať už se týkala přímo jich nebo jejich blízkých). Mnohonásobně větší úspěch než samotné divadelní hry, zaznamenaly filmy a seriály jimi inspirované a natočené až po roce 2000.⁹⁶ Prvním takovým dílem je americká minisérie *Angels in America* (2003), zaměřující pozornost na přístup Reaganovy politiky k epidemii HIV/AIDS, ale i na měnící se sociální klima v jejím důsledku.⁹⁷ Film *The Normal Heart* (2014) podle předlohy Larryho Kramera z roku 1985 se věnuje zobrazení zkušeností homosexuální komunity v New Yorku pohledem zakladatele aktivistické organizace.⁹⁸

Americký seriál *Pose* (2018-2021) se na rozdíl od starších děl věnuje primárně skupinám, jejichž hlas byl v minulosti utišen a byly nejvíce stigmatizované (černoši, transsexuálové...).⁹⁹ Stejný postoj lze pozorovat i v analyzované britské minisérii *It's a Sin* (2021) v praktické části bakalářské práce.

2.3 Audiovizuální média jako prostředek osvěty

Přestože většinová společnost a vládní představitelé se problematikou zpočátku vůbec nechtěly zabývat, s rostoucím počtem nakažených na sebe jejich reakce nenechala dlouho čekat. V rámci relace *Open Space* vznikl v roce 1985 na televizní stanici BBC pořad s názvem *A Plague On You: AIDS, the Media and the Truth*.¹⁰⁰ Cílem bylo poskytnutí prostoru ve vysílání minoritám a představit divákům nová a neobvyklá témata a na tvorbě pořadu se tak netradičně podíleli i členové aktivistické organizace *Lesbian and Gay Media Group*.¹⁰¹ Ti využili svůj prostor k ostré kritice médií a jejich postoje k problematice HIV/AIDS, vyvrácení nepravdivých informací o nákaze a konfrontaci narativu homosexuálů jako viníků epidemie.¹⁰² Vzhledem k neochotě médií pořad propagovat ve většinové společnosti, se jeho vliv projevil především v homosexuální komunitě, pro

⁹⁵ Jih-Fei Cheng, „How to survive: AIDS and Its Afterlives in Popular Media“, *Women's Studies Quarterly* 44, č. ½ (jaro/léto 2016), 74, <https://www.jstor.org/stable/44475167> (staženo 12. července 2024).

⁹⁶ Richard Zoglin, *The Normal Heart: How to Transplant a Play*“, *TIME*, 23. května 2014, <https://time.com/110928/the-normal-heart-hbo-adaptation/> (staženo 12. července 2024).

⁹⁷ Pais de Lacerda, „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema, 107.

⁹⁸ Kumar, „40 years later: How Hollywood Shaped the Story of HIV“.

⁹⁹ Duckels, „AIDS melodrama now: Queer tears in *It's a Sin* and *Pose*“, 123.

¹⁰⁰ McCallum, „Beyond the tombstone: how british TV responded to the AIDS crisis“.

¹⁰¹ Giles Oakley a Peter Lee-Wright, „Opening Doors: The BBC's Community Programme Unit 1973-2002“, *History Workshop Journal*, č. 82 (2016): 219, <http://www.jstor.org/stable/44645693> (staženo 12. července 2024).

¹⁰² McCallum, „Beyond the tombstone: how british TV responded to the AIDS crisis“.

kteřou se stal jedním z prvních souhrnných zdrojů podložených informací o nákaze.¹⁰³ V USA roku 1986 navázaly spolupřáci organizace *Red Cross* a *Ad Council* za účelem vytvoření národní kampaně zaměřené na odstranění stigma spojeného s AIDS a na boj proti celospolečensky rozšířeným dezinformacím spojených s nemocí. Hlavním prostředkem osvěty se stala série veřejných prohlášení a televizních spotů pod názvem *Rumours*, jejichž tvář se stala například herečka Meryl Streep.¹⁰⁴

První velkoformátová britská vládní kampaně byla zahájena v roce 1987 a nesla název *AIDS: Don't Die of Ignorance*. Jejím hlavním cílem bylo odbourání pasivního celospolečenského přístupu a zvýšení informovanosti prostřednictvím televizních spotů *Monolith* a *Iceberg* a distribucí informačních letáků do každé domácnosti.¹⁰⁵ Obavy z rozšíření nákazy i mimo zasažené menšiny byly důvodem rychlého a radikálního přístupu britské vlády, a ačkoliv kampaně byla s odstupem času kvůli jejímu výhružnému tónu kritizována, nelze popřít její vliv na zvýšení zájmu o problematiku HIV/AIDS.¹⁰⁶ Podobný vývoj lze pozorovat i v USA, kde CDC ve stejném roce zahájila první vládou sponzorovanou kampaně zaměřující se na problematiku HIV/AIDS pod názvem *America Responds to AIDS*, jejímž cílem bylo zahájení dialogu o HIV/AIDS a vyvrácení rozšířených mýtů prostřednictvím cílených reklam a distribucí informačních letáků napřič USA.¹⁰⁷

¹⁰³ Colin Clews, „1985: Television. ‘A Plague on You’“, *GAY in the 80s*, 14. ledna 2019, <https://www.gayinthe80s.com/2019/01/1985-television-a-plague-on-you/> (staženo 19. února 2024).

¹⁰⁴ Julia Davis, *Evolution of an Epidemic: 25 Years of HIV/AIDS Media Campaigns in the U.S.* (Kaiser Family Foundation, červen 2006), <https://www.kff.org/wp-content/uploads/2013/01/7515.pdf> (staženo 14. července 2024).

¹⁰⁵ Tim Jonze, „‘It was a life-and-death situation. Wards were full of young men dying’: How we made the Don’t Die of Ignorance Aids campaign“, *The Guardian*, 4. zář 2017, <https://www.theguardian.com/culture/2017/sep/04/how-we-made-dont-die-of-ignorance-aids-campaign> (staženo 20. července 2024).

¹⁰⁶ Cook, „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987”, 54.

¹⁰⁷ Davis, *Evolution of an Epidemic: 25 Years of HIV/AIDS Media Campaigns in the U.S.*, 10.

3 Analýza vybraných minisérií

V bakalářské práci je pro analýzu britských minisérií *Intimate Contact* (1987) a *It's a Sin* (2021) využita metoda komparativní obsahové analýzy. Ta umožňuje systematické porovnání způsobů zobrazení epidemie HIV/AIDS v obou dílech s ohledem na historický kontext jejich vzniku.

Výběr samotných analyzovaných děl vycházel především z jejich podobného formátu a rozsahu – jedná se o televizní minisérie s podobným počtem dílů a podobným zaměřením. Zajímavým faktorem pro analýzu jsou i rozdílné společenské komunity, jejichž prostřednictvím je problematika zobrazena a lze tak zkoumat zkušenosti s epidemií HIV/AIDS pohledem zasažených jedinců, ale i společnosti jako celku. Neméně důležitý pro výběr děl byl společenský přesah, který obě díla zaznamenala v době svého vzniku a jejich relevantnost k problematice HIV/AIDS. Děj *Intimate Contact* i *It's a Sin* se odehrává během vrcholu epidemie HIV/AIDS v okolí Londýna a obě díla tak poskytují divákovi dobový kulturní a společenský kontext. Významným důvodem výběru byla i rozdílná doba jejich vzniku s cílem posoudit rozdíly v zobrazování epidemie HIV/AIDS v co největším časovém rozmezí.

V bakalářské práci budou analyzovány tři kategorie: *Zdravotnictví a jeho vývoj, Aktivismus a politické klima, Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS*, jenž nejvíce rezonovaly britskou společností a jejichž vnímání zaznamenalo v průběhu 80. let nejvýraznější posun.

Rozdílný dějový vývoj a mírně odlišná časová stopáž (*Intimate Contact* je o přibližně 45 minut kratší než *It's a Sin*) vedla k rozhodnutí postupovat při analýze podle vymezených kategorií, nikoliv chronologicky podle děje nebo celých dílů. Pro potřeby bakalářské práce a větší plynulost textu mohou být některé z odkazovaných scén zobecněny nebo zestručněny.

***Intimate Contact* (1987)**

Televizní drama *Intimate Contact* vzniklo v roce 1987 a bylo vysíláno na ITV ve třech hodinových epizodách (pro televizní vysílání v USA byl obsah rozvržen do dvou 90minutových dílů, a právě tato verze byla použita při analýze).¹⁰⁸ ITV byla první britská stanice, která hrozbu HIV/AIDS začala brát vážně a *Intimate Contact* vznikl jako první

¹⁰⁸ O'Connor, „‘Intimate Contact,’ Devastation of AIDS“.

britské televizní drama s HIV/AIDS jako ústřední tematikou.¹⁰⁹

Hlavní postavou a „obětí“ AIDS je heterosexuální muž Clive Gregory, který je infikován po strávené noci s prostitutkou a během hospitalizace s komplikacemi připomínajícími zápal plic, je odhalena skutečná příčina jeho zdravotních problémů. Podstatou díla bylo zobrazení HIV/AIDS jako problému nejen jednotlivce, ale i manželského svazku a potenciálně celé rodiny a tvůrci se jako prevenci proti nákaze snažili zdůraznit důležitost monogamie.¹¹⁰

Intimate Contact je zaměřen na vnímání HIV/AIDS ve většinové společnosti a zobrazuje komplikovanou situaci nakažených, kteří se potýkají s odporem a odmítnutím nejen od širokého okolí, ale i od jejich blízkých a ilustruje vypořádávání se pacientů s jejich nevyhnutelným osudem.¹¹¹ Kromě příběhu protagonisty, Clivea Gregoryho, se vedlejší dějové linky věnují postavám, kterým AIDS různými způsoby zasáhlo do života (mladý homosexuální pár, drogově závislá žena a chlapec nakažený infikovanou krevní transfuzí) a podporuje narativ AIDS jako potenciálního nebezpečí pro celou společnost.¹¹² Hlavní záporné postavy nepředstavují infikovaní lidé, ale převážně konzervativci, pro které je zaměření pozornosti směrem k problematice HIV/AIDS nežádoucí.

It's a Sin (2021)

Televizní čtyřdílné drama *It's a Sin* vzniklo z produkční dílny Red Production Company pro britskou televizní stanici Channel 4/HBO Max v roce 2021.¹¹³

Hlavním tvůrcem minisérie je Russel T. Davies, jeden z předních britských scénáristů, zaměřující se především na dramata s tematikou homosexuality nebo sexu. Lze ho považovat za průkopníka v zobrazování tabuizovaných témat v britské televizní tvorbě.¹¹⁴ Svým způsobem se jedná o Daviesovo životní dílo, nad jehož vznikem přemýšlel téměř 30 let a do značné části se inspiroval svými osobními zkušenostmi (právě osobní,

¹⁰⁹ Mike Melaniphy, „ITV in 1988: Central“, *Transdiffusion Broadcasting System*, 26. ledna 2023, <https://transdiffusion.org/2023/01/26/itv-in-1988-central/> (staženo 15. července 2024).

¹¹⁰ *Intimate Contact*. Režie Waris Hussein. TV minisérie, ITV.

¹¹¹ Thornton, Leslie. „Pack your wife“. *The Observer*, 22. února 1987, 54.

¹¹² O'Connor, „‘Intimate Contact,’ Devastation of AIDS“.

¹¹³ Helen Wheatley, „The consequences of the television closet: *It's a Sin* (Red Production Company for Channel 4/HBO Max, 2021) as a meditation on the presence and absence of queer lives on British television“, *European Journal of Cultural Studies* 26, č. 1: 96, <https://doi.org/10.1177/13675494221097133> (staženo 19. února 2024).

¹¹⁴ „Russell T. Davies“, Biography, IMDb,

https://www.imdb.com/name/nm0203961/bio/?ref_=ext_shr_lnk (staženo 14. dubna 2024).

bolestivá zkušenost s HIV/AIDS mu bránila v jeho dokončení už dříve).¹¹⁵

Ústřední tématika minisérie představovala problém při hledání stanice, která by byla ochotná jej odvysílat a dvě hlavní britské televizní stanice, *BBC* a *ITV* o vysílací práva neprojevíly zájem. Až *Channel 4*, pod jehož záštitou *It's a Sin* nakonec vyšel, přiměl tvůrce k úpravám, snížení rozpočtu a následnému snížení počtu epizod.¹¹⁶ I přes počáteční problémy s hledáním prostoru pro odvysílání, minisérie zaznamenala obrovský úspěch. V týdnech po premiéře ve Velké Británii vzrostl zájem o testování na HIV.¹¹⁷

Minisérie mapuje životy skupiny mladých homosexuálů a jejich kamarádů v Londýně v 80. letech, kdy HIV/AIDS epidemie naplno propukla nejen ve Velké Británii. *It's a Sin* sleduje vliv epidemie HIV/AIDS na osudy jednotlivých postav. Zatímco zpočátku protagonisté objevují svoje identity, snaží se plnit si své sny a žijí relativně bezstarostné životy, s dalším vývojem se jim hrozba HIV/AIDS stále přibližuje. Brzy se nemoc začíná dotýkat nejen jejich kamarádů, ale i jich samotných a musejí se potýkat s diskriminací, odmítáním a ztrátami. Minisérie *It's a Sin* ale kromě negativ zobrazuje i pozitiva, jako například obrovské semknutí LGBTQ+ komunity a vlnu aktivismu, kterou epidemie odstartovala.¹¹⁸

3.1 Zdravotnictví a jeho vývoj

Tato část se zaměřuje na rozdíly a podobnosti v zobrazení zdravotnictví, reakcí zdravotnického personálu a vývoj vědeckých poznatků spojených s epidemií HIV/AIDS v rámci historického kontextu v minisériích *Intimate Contact* a *It's a Sin*.

It's a Sin prostřednictvím osudů velkého množství hlavních postav předává komplexní souhrn vývoje zdravotnictví a různých přístupů k nakaženým ve Velké Británii ve spojitosti s epidemií HIV/AIDS mezi lety 1981-1991, zdůrazňující jeho úspěchy i neúspěchy na pozadí devastující epidemie. Zdravotnictví v *Intimate Contact*, odehrávajícím se mezi lety 1985-1987, není součástí hlavní dějové linie, je upozaděno na

¹¹⁵ Simon Hattenstone, „Russell T. Davies: – I genuinely thought – who wants to watch a show about Aids?“, *The Guardian*, 22. prosince 2021, <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2021/dec/22/russell-t-davies-i-genuinely-thought-who-wants-to-watch-a-show-about-aids> (staženo 19. února 2024).

¹¹⁶ Darren Scott a Josh Milton, „Russell T. Davies' seminal AIDS drama *It's a Sin* was almost never made after being turned down by bosses“, *Pink News*, <https://www.thepinknews.com/2021/01/25/its-a-sin-russell-t-davies-olly-alexander-channel-4-itv-bbc-one/> (staženo 19. února 2024).

¹¹⁷ Chase Ledín, „HIV prevention and the impact of *It's a Sin* in Scotland“, *Journal of Popular Television* 11, č. 2 (18. července 2023), 174, https://doi.org/10.1386/jptv_00101_1 (staženo 19. února 2024).

¹¹⁸ *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021).

úkor jiných témat a situace ve zdravotnictví je ilustrována primárně na situaci v jedné konkrétní nemocnici a poskytuje v této oblasti spíše jednostranný pohled.

It's a Sin se zaměřuje na širší spektrum osudů, které nakažení prožívali a spoléhá ve větší míře na znalosti, které divák o HIV/AIDS má – v porovnání s *Intimate Contact*, který měl přispět k osvětě nového palčivého problému ve společnosti.

3.1.1 Přístup zdravotnického personálu

Vzhledem k tomu, že *Intimate Contact* vznikl na vrcholu epidemie HIV/AIDS, jeho snahou byla především snaha rozšířit podložené informace o nákaze a léčbě ve většinové společnosti, odstranit společenská stigmata nemoc doprovázející a minimalizovat negativní přístup k pacientům s AIDS. Zobrazení lékařské péče a přístupu zdravotnického personálu na počátku 80. let plného strachu, neznalostí a částečně odporu by znamenalo rozšiřování narativu spojeného s AIDS, od kterého se tvůrci snažili odklonit.

Počátek minisérie *It's a Sin* zobrazuje zdravotnickou péči v oblasti HIV/AIDS jako značně neefektivní a nedostatečnou a reakce zdravotnického personálu koresponduje s vývojem obecného veřejného mínění tehdejší doby (tzn. počátek 80. let). Zdravotníci se potýkají s velkou mírou nejistoty v mnoha aspektech epidemie HIV/AIDS (původ nemoci, její šíření i možnosti efektivní léčby). Nejistota společně s určitým strachem přispívá k neadekvátnímu přístupu k nakaženým a nesprávným a opožděným diagnózám a příznaky jsou zprvu zaměňovány za více či méně vážné zdravotní obtíže (kašel, zápal plic, rakovina).¹¹⁹ Minisérie věnuje prostor zobrazení širokému spektru reakcí na epidemii HIV/AIDS napříč celou společností a výjimkou není ani zobrazení zdravotníků, kteří se pod vlivem celospolečenských nálad a rozšířených stigmat o nemoci odmítají bavit¹²⁰, jednají s nakaženými osobami se strachem a odporem, což ještě prohlubuje jejich společenskou izolaci¹²¹ a přímý kontakt s nakaženými, kteří jsou uvrhnuti do izolovaných pokojů, navazují pouze s využitím ochranným prostředků (ochranný oblek, rouška, rukavice).¹²²

V *Intimate Contact* je demonstrován vývoj přístupu zdravotnického personálu na příkladu hospitalizace Clivea¹²³, kdy doktor nevyužívá žádné speciální ochranné pomůcky

¹¹⁹ „Episode 1“, *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021): 26:00.

¹²⁰ „Episode 2“, *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021): 22:00.

¹²¹ Episode 1“, *It's a Sin*“, 31:00-33:00.

¹²² Ibid.,30:00.

¹²³ Hlavní postava *Intimate Contact* potýkající se s diagnózou AIDS

a při sdělování diagnózy volí smířlivý tón.¹²⁴ Tento vývoj je v *It's a Sin* ilustrován absencí ochranných prostředků při přímém kontaktu s nakaženým.¹²⁵

3.1.2 Předávání informací zasaženým menšinám

Mezi oběma díly je patrná paralela v zobrazení informací, jejichž předání divákovi bylo cílem tvůrců. V *Intimate Contact* doktor pro hlavní postavy, ale zároveň pro diváka představuje průvodce problematikou HIV/AIDS ve snaze rozšířit informace o nákaze HIV/AIDS bez negativních projevů vůči zasaženým menšinám. Jako příklad lze uvést úryvek z konverzace s Ruth¹²⁶, pro níž je blízký kontakt s AIDS šokem¹²⁷: „*It's spread only through contact of the most intimate sort, sexual mainly...the straight variety or certain kinds of homosexual activity, it's also spread by received blood, drug addicts can also get it by sharing a needle with a carrier*“¹²⁸ Doktor hovoří o průběhu nemoci a zmiňuje nejčastější projevy postupující nemoci (inkontinence, záchvaty, křeče, ztráta rovnováhy, zvracení, třes...) ¹²⁹ a vyvrací Ruth (a zároveň divákovi) mylné domněnky o nemoci a jejich absurditu.¹³⁰ Dále zmiňuje důležitost dalšího výzkumu pro doplnění chybějících informací a nemoc prezentuje jako problém nakažených jednotlivců napříč celou společností a používá výstižnou větu: „Everyone who gets AIDS is unlucky“.¹³¹

Oproti tomu tvůrci *It's a Sin* se využitím stejné metody, tedy doktorem, který s nakaženými sympatizuje, rozhodli zaměřit na propagaci testování na přítomnost viru HIV prostřednictvím hlavních postav, ke kterým si divák v průběhu sledování vytvořil největší pouto a prožíval jejich osudy. Seriál zobrazuje poměrně detailní postup testování, vyhýbá se zobrazení negativity v přístupu zdravotnického personálu, který pouze nabádá k opatrnosti do obdržení výsledků ve snaze uklidnit obavy a snaží se probudit zájem o testování u diváků, kteří by potenciálně mohli být náchylní k nákaze.¹³² Lze pozorovat rozdílné motivy tvůrců obou seriálů – zatímco tvůrci *Intimate Contact* se snažili zvyšovat povědomí o samotné nemoci a snížení míry stigmatizace, tvůrci *It's a Sin* se zaměřili na zvýšení povědomí o testování ve snaze motivovat diváky k jeho podstoupení.

¹²⁴ „Episode 1“, *Intimate Contact*, režie Waris Hussein (TV minisérie, ITV, 1987): 15:45.

¹²⁵ „Episode 3“, *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021): 40:00.

¹²⁶ Manželka Clivea (hlavní postavy, které je diagnostikováno AIDS)

¹²⁷ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 15:45.

¹²⁸ Ibid. 21:40.

¹²⁹ Ibid., 1:11:00.

¹³⁰ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 21:35.

¹³¹ Ibid., 22:15.

¹³² Wheatley, „The consequences of the television closet: *It's a Sin* (Red Production Company for Channel 4/HBO Max, 2021) as a meditation on the presence and absence of queer lives on British television“, 185.

3.1.3 Vývoj lékařské péče

Další posun ve zdravotnictví v průběhu 80. let je v *It's a Sin* ilustrován na vzniku specializovaných oddělení pro osoby s HIV/AIDS ve snaze zabránit jejich ostrakizaci. V souvislosti se vznikem specializovaných klinik je nutno zmínit propastné rozdíly v lékařské péči v Londýně a mimo něj v polovině 80. let ilustrované na případu Colina.¹³³ Zatímco ve Walesu je izolován v zamčeném pokoji, stejně jako tomu bylo v dříve zmiňovaných případech z počátku 80. let¹³⁴, v Londýně je umístěn na specializované oddělení, která je i nadále označována jako infekční.¹³⁵ Od sterilizovaných, prázdných pokojů, které působí jako vězení¹³⁶, je v průběhu let vidět posun k pokojům se skoro až domácí atmosférou s přítomností osobních věcí, které nemocným zpříjemňují poslední fázi života.¹³⁷

Děj *Intimate Contact* se neodehrává přímo v Londýně, ale na jeho předměstí, ale poskytovaná lékařská péče a přístup zdravotníků z velké části koresponduje s jejím obrazem v *It's a Sin* v podobném období. Rozdíl představuje absence specializovaného oddělení v kontrastu s hospitalizací pacientů s AIDS na oddělení pohlavních chorob (zejména v menších městech, ve kterých nebyly kapacity pro vznik nových oddělení se jednalo o běžnou praxi a přístup k pacientům byl víceméně stejný jako na specializovaných odděleních¹³⁸)¹³⁹. *Intimate Contact* věnuje pozornost postoji soukromých klinik, které si pacienty mohli vybírat a v důsledku toho je odmítaly bez ohledu na jejich společenské postavení a majetkové poměry v kvůli strachu, který epidemii HIV/AIDS v 80. letech doprovázel, jak ilustruje citát Clivova kolegy v reakci na snahu rodiny nalézt vhodnou lékařskou péči „Private people won't accept people with what he's got.“¹⁴⁰

3.1.4 Léky a léčba

Seriál *It's a Sin* zobrazuje nejdůležitější milníky epidemie HIV/AIDS ve Velké Británii a snaha o vytvoření efektivní léčby patřila k jednomu z nich. Lék AZT, který byl v dobových médiích považován za přelomový, byl zpočátku těžce dostupný a strach ze

¹³³ Jedna z hlavních postav seriálu potýkající se s nemocí AIDS

¹³⁴ „Episode 3“, *It's a Sin*, 19:00.

¹³⁵ „Episode 5“, *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021), 13:50.

¹³⁶ „Episode 1“, *It's a Sin*, 30:00.

¹³⁷ „Episode 5“, *It's a Sin*, 6:15.

¹³⁸ Garfield, *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*, 20.

¹³⁹ „Episode 2“, *Intimate Contact*, režie Waris Hussein. (TV minisérie, ITV, 1987), 6:45.

¹⁴⁰ „Episode 2“, *Intimate Contact*, 6:55.

společenského odmítnutí často bránil nakaženým v návštěvě lékaře¹⁴¹, kteří často hledali alternativní způsoby léčby v momentě, kdy konvenční léčba AIDS přestala působit (chemoterapie na umírnění alespoň některých z mnoha zdravotních problémů).¹⁴² Na osudu Ritchieho¹⁴³ je demonstrován stud spojený s diagnózou a snaha o léčbu některých jedinců v domácím prostředí více či méně absurdními prostředky – konzumace vitamínů, pití vlastní moči, pití syrových vajec...¹⁴⁴. *Intimate Contact* léku nevěnuje přílišnou pozornost, především proto, že v době vzniku minisérie se o vyvinutí možného léku v blízké budoucnosti pouze psalo a reálná možnost jeho využití neexistovala.¹⁴⁵

3.1.5 Shrnutí

Intimate Contact a *It's a Sin* reflektují obraz epidemie HIV/AIDS ve Velké Británii a ilustrují rozdíly i podobnosti v oblasti zdravotnictví. Obě díla přistupují k tématu z různých perspektiv a nabízí tak komplexní pohled na reakci společnosti a zdravotnictví na epidemii HIV/AIDS.

Intimate Contact zaměřuje svoji pozornost především na rozšíření informací a odstranění stigmat souvisejících s HIV/AIDS, zatímco *It's a Sin* nabízí širší a detailnější pohled na vývoj zdravotnické péče s důrazem na podporu testování na HIV. V *It's a Sin* lze pozorovat rozdíly ve zdravotnické péči napříč Velkou Británií (ať už se jedná o způsob využívání ochranných pomůcek nebo kvalitu poskytované péče). *Intimate Contact* naopak zobrazuje realitu jednoho konkrétního zdravotnického zařízení v blízkosti Londýna. *Intimate Contact* poskytuje přesné informací o nemoci a jejím průběhu a *It's a Sin* se nebrání zobrazení absurdních metod samoléčby spojených s diagnózou AIDS za účelem vytvoření věrného obrazu zkušeností zasažených menšin. Zajímavý je pohled na roli doktora jako zprostředkovatele informací nejen postavám, ale i televiznímu divákovi, který se vyskytuje v obou minisériích.

3.2 Aktivismus

Druhé zkoumané téma je vývoj aktivismu, jeho role v souvislosti s epidemií HIV/AIDS a jeho zobrazení a způsob reprezentace v dílech *Intimate Contact* a *It's a Sin*. *Intimate Contact* i *It's a Sin* zaměřují pozornost na různé formy aktivismu prostřednictvím kroků,

¹⁴¹ „Episode 4“, *It's a Sin*, režie Peter Hoar (TV minisérie, Channel 4, 2021), 9:40

¹⁴² „Episode 5“, *It's a Sin*, 8:55.

¹⁴³ Jedna z hlavních postav *It's a Sin*, která se potýká s nemocí AIDS

¹⁴⁴ „Episode 4“, *It's a Sin*, 9:30.

¹⁴⁵ Episode 2“, *Intimate Contact*, 54:15.

kteřé podnikají jednotlivci nebo zástupci zasažených komunit a menšin. Jejich boj s devastující epidemií HIV/AIDS je jednou z ústředních dějových linek obou děl.

3.2.1 Vývoj aktivismu

Důležitým rozdílem v obrazu aktivismu je míry zapojení různých zasažených menšin do aktivistických činností – zatímco aktivismus v *Intimate Contact* propojuje zástupce napříč menšinami, a to i těmi, které nejsou hrozbou AIDS přímo ohroženi, ale sami byli vystaveni ostrakizaci ze strany většinové společnosti, *It's a Sin* se zaměřuje primárně na aktivismus v rámci homosexuální komunity.

Reprezentace aktivismu v *It's a Sin* je v prvních dílech poměrně nenápadná a počáteční snahy aktivistů vycházejí z řad homosexuálů, jejichž cílem je především osvěta prostřednictvím šíření informačních letáků.¹⁴⁶ Patrná je zjevná urgence na ukončení znevažování vážnosti situace a vyvolání reakce. Rozšíření narativu mainstreamových médií – homosexuálů jako hlavních šířitelů nemoci, byl viděn jako způsob, jak omezit jejich život. I snahou aktivistů se epidemie HIV/AIDS dostává do rozhovorů v prostředí homosexuální komunity stále častěji, ale většinový narativ je i nadále negativní a odmítavý, jak lze pozorovat na příkladu Richieho: „The whole thing is a pack of lies.“ Rozšiřování tohoto pohledu se však ukazuje jako kontraproduktivní ke snaze aktivistů.¹⁴⁷ Vývoj aktivismu v *Intimate Contact* je zobrazen na osobním vývoji Ruth jako jedince od odmítavého postoje okolí ke snaze šířit osvětu společností.

V *It's a Sin* se Jill i přes veškerou snahu rozšířit si znalosti ohledně HIV/AIDS potýká s nedostatkem dostupných oficiálních informací ve všech formách. K informacím se dostane až prostřednictvím materiálů z USA, což upozorňuje na tehdejší problém britské společnosti v souvislosti s epidemií HIV/AIDS – nečinnost. Současně ilustruje velký kontrast mezi dostupností informací ve Velké Británii a USA, nicméně i v USA se jedná o zdroje vydávané převážně v rámci homosexuální komunity.¹⁴⁸ Stejný vývoj jako v USA ve snaze o osvětu a její zefektivnění ilustrují články vydávané v tisku určeném pro homosexuální komunitu – *London Gay*, obsahující oficiální informace o HIV/AIDS.¹⁴⁹ *Intimate Contact* nezachycuje období úplného počátku epidemie a Ruth získává podložené informace přímo od lékaře a nemusí bojovat s nedostatkem informací.

U jedinců zapojujících se do aktivistické činnosti je v obou seriálech patrná propojenost

¹⁴⁶ „Episode 2“, *It's a Sin*, 7:39.

¹⁴⁷ „Episode 2“, *It's a Sin*, 8:38.

¹⁴⁸ *Ibid.*, 28:00.

¹⁴⁹ *Ibid.*, 42:35.

s epidemií HIV/AIDS v různých podobách a obraz zapojení nezainteresovaných osob zvenčí tak zcela chybí v *Intimate Contact* i *It's a Sin* – potenciální výjimku v *It's a Sin* tvoří právnička zastupující zájmy pacienta s AIDS uvrhnutého do izolace ve snaze vybojovat humánnější podmínky pro jeho léčbu, která tak ovšem učiní na základě žádostí členů homosexuální komunity.¹⁵⁰

3.2.2 Hlas menšin

Hlavními tvářemi aktivismu v obou dílech jsou heterosexuální ženy mající k problematice epidemie HIV/AIDS blízký vztah v různých podobách, Přestože ani jedna z postav není přímo infikovaná ani nepatří k žádné ze zasažených menšin a postavy zdánlivě nemají mnoho společného, lze mezi nimi nalézt velké množství paralel. Ty zobrazují progres od nezúčastněného pohledu na epidemii HIV/AIDS po změnu v přístupu a zvýšení zájmu o problematiku po kontaktu s HIV/AIDS v blízkém okolí. Pro obě ženy se jedná o formativní životní událost.

It's a Sin poskytuje prostřednictvím zástupců homosexuální komunity, a především dějové linky Jill, pohled na vývoj aktivismu v prostředí homosexuální komunity, kde téma HIV/AIDS bylo nejpálčivější. V kontrastu s tím je v *Intimate Contact* možné sledovat snahy o aktivismus Clivových nejbližších v prostředí většinové, heterosexuální společnosti.

Míra zasažení homosexuální komunity epidemií HIV/AIDS a ostrakizace většinovou společností vedla k semknutí celé komunity a zintenzivnění aktivistických snah, které *It's a Sin* zobrazuje a *Intimate Contact* její snahu rovněž zmiňuje.¹⁵¹ Naopak snaha Ruth nalézt spojence pro svoji aktivistickou činnost se zpočátku nesečkala s přílišným úspěchem ani mezi členy zasažených menšin kvůli potenciální zvýšené míře ostrakizace od okolí v důsledku zapojení.¹⁵²

3.2.3 Aktivistická činnost

It's a Sin zobrazuje různé podoby aktivismu a jeho progresu od probuzení zájmu o problematiku HIV/AIDS, přes snahy jedinců napříč komunitou zapojit se drobnými aktivitami (kopírování informačních letáků a jejich distribuce¹⁵³, psychická podpora

¹⁵⁰ „Episode 3“, *It's a Sin*, 28:25.

¹⁵¹ „Episode 2“, *Intimate Contact*, 03:00-08:00.

¹⁵² *Ibid.*, 12:00.

¹⁵³ *Ibid.*, 43:19.

umírajících¹⁵⁴) až ke vzniku dobrovolnických organizovaných skupin, účasti v nich a obrazu konkrétních forem zapojení.

Cílem aktivistů v *Intimate Contact* je převážně odstranění stigmatu a snaha o vymýcení mylných narativů rozšířených napříč většinovou společností, která je také cílovou skupinou jejich aktivit (současně tak i televizní divák), o čemž vypovídá anonymizovaný televizní rozhovor, ve kterém Ruth přibližuje svoje osobní zkušenosti s ostrakizací v důsledku Clivovy diagnózy, které celá rodina byla vystavena i od nejbližších lidí a zmiňuje její dopady na životy jejich dětí a kariéry.¹⁵⁵ Největším aktivistickým počinem v *Intimate Contact* je uspořádání výstavy „AIDS&The Community“, jejíž součástí jsou fotografie infikovaných, informační letáky a záznamy zkušeností pacientů s AIDS a jejich nejbližších¹⁵⁶, avšak kvůli negativnímu přijetí veřejností je téměř hned zrušena.

It's a Sin naopak zobrazuje činnosti aktivistů směřované na podporu zasažených menšin (převážně homosexuální komunity) – dobrovolnictví na telefonní lince poskytující volajícím ověřené informace o HIV/AIDS¹⁵⁷ a informuje diváka o způsobech, jakým se zasažené menšiny zapojovaly do boje proti epidemii HIV/AIDS v době, kdy byly většinovou společností ostrakizovány a jakým těžkostem byly vystavovány.

3.2.4 Shrnutí

Přestože aktivismus je součástí obou děl, formy jeho zobrazení se značně liší. I když aktivismus v seriálu *Intimate Contact*, hraje s ohledem na dobu, ve které seriál vznikal, výraznější roli, než tomu bylo u jiných děl vytvořených v podobném období, poskytuje seriál spíše jednostranný pohled na snahy jednotlivců, kterých se HIV/AIDS jakýmkoliv způsobem dotýká. Chybějící pohled v *Intimate Contact* na aktivismus organizovaných skupin, jejichž činnost byla v druhé polovině 80.let teprve v počátcích, je u díla z roku 1987 přirozený. *It's a Sin* věnuje pozornost snahám menšin vzbudit zájem o problematiku i mezi většinovou společností a prosadit především dostupnost léku, který pro nakaženou část komunity představoval jedinou naději na život¹⁵⁸, prostřednictvím otevřené akce po vzoru aktivistů v USA.

Seriály *It's a Sin* a *Intimate Contact* ilustrují vývoj aktivismu v průběhu epidemie

¹⁵⁴ „Episode 5“, *It's a Sin*, 45:25.

¹⁵⁵ „Episode 2“, *Intimate Contact*, 0:01.

¹⁵⁶ *Ibid.*, 23:30.

¹⁵⁷ „Episode 3“, *It's a Sin*, 2:50.

¹⁵⁸ „Episode 4“, *It's a Sin*, 41:50.

HIV/AIDS z různých perspektiv. *It's a Sin* zobrazuje aktivismus především uvnitř homosexuální komunity především prostřednictvím Jill, zatímco *Intimate Contact* se zaměřuje na boj Ruth, která se snaží zmírnit předsudky a ostrakizaci jako důsledek manžellovy diagnózy v konzervativní komunitě. Oba seriály obsahují různé formy aktivismu od iniciativ jednotlivců po organizované kampaně a ilustrují přeměnu z nezainteresovaného jedince na aktivistu. V *It's a Sin* je obsažena i politická rovina aktivismu, která v *Intimate Contact*, vzhledem k době jeho vzniku, zcela chybí.

3.3 Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS

Třetím analyzovaným tématem je vývoj obrazu veřejného mínění v reakci na epidemii HIV/AIDS. Vývoj veřejného mínění v souvislosti s epidemií HIV/AIDS ilustrují oba seriály s ohledem na konkrétní společenské skupiny, na které se každý ze seriálů zaměřuje – homosexuální komunitu především v Londýně mezi lety 1981-1991 v *It's a Sin* a tradiční konzervativní komunitu vyšší střední třídy na londýnském předměstí v *Intimate Contact*. Pozornost je věnována jejich zkušenostem v souvislosti s celospolečenským míněním v době, ve které se děj obou seriálů odehrává i s přihlédnutím k době jejich vzniku.

3.3.1 Konverzace o HIV/AIDS

Zásadním rozdílem ve způsobu vyjadřování se o problematice HIV/AIDS je konkrétnost používaných výrazů. Zatímco v *It's a Sin* jsou od prvního dílu používány konkrétní výrazy korespondující s vývojem rétoriky související s HIV/AIDS v době, do které je děj zasazen. *Intimate Contact* se k problematice vyjadřuje použitím převážně nepřímých popisů – ať už příznaků, způsobů nákazy nebo pejorativně označovaných zasažených menšin. Tento postoj reflektuje celospolečenské mínění, které bylo ovlivněno nedostatkem informací a mylně rozšířenými narativy, v druhé polovině 80. let.¹⁵⁹ Jako příklad lze uvést scénu, ve které Clive manželce Ruth oznamuje svoji diagnózu: „She gave me something that girl...She must have been filthy, rotten, diseased“.¹⁶⁰ Pojem AIDS se v první polovině seriálu objevuje pouze dvakrát, a to při sdílení diagnózy s Ruth, kdy je z jeho způsobu mluvy cítit stud a beznaděj – „Listen, I'm only going to say in once and i'll never say it again...it's AIDS... it's active...it's going to kill me.“¹⁶¹

¹⁵⁹ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 18:10.

¹⁶⁰ *Ibid.*, 17:50.

¹⁶¹ „Episode 1“, *It's a Sin*, 17:50.

Počáteční vývoj rétoriky epidemie HIV/AIDS před ustálením oficiálního názvu nemoci AIDS, ilustruje první díl seriálu *It's a Sin*, během kterého divák může pozorovat vývoj od zmiňování epidemie jako rakoviny, na kterou umírají homosexuálové v New Yorku¹⁶², po novou, záhadnou nemoc gayů s označením „GRID“ nebo „gay plague“, kterou britská vláda bere na vědomí, ale nevěnuje jí přílišnou pozornost a odmítavě se k ní stavějí i někteří členové homosexuální komunity, včetně jedné z hlavních postav, Ritchieho, což dokazuje jeho následující výrok: „You can't have a gay flu and no one dies of flu anymore“.¹⁶³

Problematika epidemie HIV/AIDS je zpočátku očividně upozaděna v důsledku celkové nedůvěry ve vážnost problematiky a nedostatečného pokrytí tématu oficiálními státními orgány, vládou, televizí.¹⁶⁴ Seriál *It's a Sin* shrnuje celospolečensky rozšířené narativy a označení nemoci – „nemoc cílící na skupiny s počátečním písmenem H“ (zasahuje homosexuály, Haitťany, hemofiliaky)¹⁶⁵ a přesouvá se k rétorice „gay cancer“ a dalším hanlivým označením. Nakonec se dostává k ukotvení názvu AIDS¹⁶⁶, které je i nadále spojováno s homosexuální komunitou, ačkoliv je patrný odklon od užívání pejorativních výrazů, což lze pozorovat na vyjádření doktora, který sděluje diagnózu Colinově matce: „AIDS is associated with the homosexual male population“.¹⁶⁷

V průběhu seriálu lze pozorovat velké rozdíly v rétorice v komunitě homosexuálů, a zdánlivě nezainteresovaných heterosexuálů střední třídy – zatímco první zmiňovaná skupina se v průběhu 80. let odpoutala od stigmatu a věci pojmenovává pravými jmény, v druhé jmenované skupině i na počátku 90. let panuje nejistota a strach.

3.3.2 Postoj nezainteresované společnosti

Seriál *It's a Sin* klade důraz na zobrazení postupné edukace hlavních postav a odstraňování stigmatu, pozornost zaměřuje primárně na homosexuální komunitu, u níž byla míra akceptace AIDS vyšší než v jiných společenských skupinách a ilustruje obrovské semknutí homosexuální komunity. Zobrazení edukace majoritní společnosti je tak až na výjimky (primárně reakce rodičů hlavních postav) upozaděno a divák může nabýt mylného dojmu, že akceptace AIDS v majoritní společnosti byla rychlejší a snazší, než tomu skutečně bylo.

¹⁶² Ibid., 13:30.

¹⁶³ „Episode 1“, *It's a Sin*, 37:00.

¹⁶⁴ Ibid, 37:00.

¹⁶⁵ „Episode 2“, *It's a Sin*, 8:45 – 10:00.

¹⁶⁶ „Episode 2“, *It's a Sin*, 8:45 – 10:00.

¹⁶⁷ „Episode 3“, *It's a Sin*, 20:00.

Příkladem toho, jak prvotně rozšířené mylné informace ovlivnily na dlouhou dobu celospolečenské vnímání, je proslov Ritchieho matky, když se dozvídá jeho diagnózu na počátku 90. let: „It’s completely infectious. It’s like smallpox, it’s like leprosy.“¹⁶⁸ „...and now he’s got gay disease“.¹⁶⁹

Stejný vývoj lze pozorovat i na příkladu Ruth v seriálu *Intimate Contact*, která v důsledku rozšíření povědomí o AIDS jako „gay cancer“ k nákaze jako k rakovině zpočátku přistupuje, jak vyplývá z první reakce na sdělení diagnózy: „he’s got cancer...that’s what it is“¹⁷⁰ Seriál věnuje pozornost konverzacím okolím, které je rozpolceno mezi akceptací Clivovy diagnózy a distancováním se od něj i celé rodiny, která se ocitla sama na okraji společnosti. Vedlejší postavy se i přes oficiální pojmenování nemoci a poskytované množství ověřených informací, vrací v průběhu seriálu k narativu AIDS jako nemoci gayů, ačkoliv rovněž s absencí hanlivých výrazů, jak dokazuje následující úryvek: „It’s a gay problem, the gays get on with it, we don’t want to know“).¹⁷¹ Obě díla tak svým zobrazením upevňují narativ dvou stran v boji proti AIDS – pacienti s AIDS, jejich blízcí a podporovatelé a druhá strana v podobě většinové společnosti.¹⁷²

Dialog v *Intimate Contact* mezi Ruth a ošetřujícím doktorem Clivea je důležitým momentem osvěty nejen pro Ruth, ale i televizního diváka v druhé polovině 80. let, jehož znalosti o HIV/AIDS byly povětšinou velmi limitované a často zkreslené mylně rozšířenými fakty, které doktor uvádí na pravou míru a zároveň iniciuje debatu o efektivitě různých druhů antikoncepce a zobrazení kondomu jako jediné efektivní formy proti nákaze, jedná se tak o velmi pokrokový přístup tvůrců, vzhledem k době, ve které seriál vznikl.¹⁷³

Podobnou roli v seriálu *It’s a Sin* zaujímá Jill, která zprostředkovává podložené informace o AIDS nejen postavám v seriálu, ale i divákovi.¹⁷⁴ Na rozdíl od *Intimate Contact* nebyl v *It’s a Sin* vzhledem ke vzniku ve velkém časovém odstupu od vrcholu epidemie kladen tolik důraz na edukaci o prevenci, ale seriál se spíše snažil přiblížit fungování viru HIV v těle, poskytnout divákovi širší souvislosti a motivovat potenciálně náchylné diváky k nákaze k testování.

¹⁶⁸ „Episode 5“, *It’s a Sin*, 17:15.

¹⁶⁹ „Episode 5“, *It’s a Sin*, 20:00., 20:50.

¹⁷⁰ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 27:50.

¹⁷¹ „Episode 2“, *Intimate Contact*, 14:00.

¹⁷² „Episode 2“, *Intimate Contact*, 15:30.

¹⁷³ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 22:55.

¹⁷⁴ „Episode 3“, *It’s a Sin*, 33:05.

3.3.3 Hledání viníka

Společným prvkem obou seriálů jsou konverzace o zasažených menšinách a jejich potenciální vině na epidemii HIV/AIDS. *It's a Sin* některé skupiny zobrazuje jako nevinné oběti AIDS, konkrétně děti a matky¹⁷⁵, ačkoliv se o nich v seriálu pouze hovoří a nejsou přímo zobrazeny, setkávají se s větší shovívavostí než homosexuálové, kteří jsou za viníky epidemie označováni. Svůj podíl na tomto postoji mohla mít i ve společnosti zakořeněná homofobie, jak dokládají následující slova, kterými se o nakaženém Colinovi vyjadřuje jeho okolí: „If he chose to be part of that cesspit, well, who am I to judge?“¹⁷⁶ „...„My son is a normal man, he's not one of those filthy dirty queers.“¹⁷⁷ „...„They are the devils and we let them die“.¹⁷⁸

Trend hledání viníka lze zpozorovat i v rámci homosexuální komunity jako součást konverzací o nákaze konkrétních lidí ve snaze mít tragédii na koho svěst. Zmiňován je i dvojitý metr v přístupu k epidemii HIV/AIDS spojený s faktem, že nemoc se dotýká primárně společenských menšin, jako příklad lze uvést Ritchieho větu: „If we had heterosexual boys dying in these numbers, the world would have stopped“.¹⁷⁹ Emotivní scéna posledního dílu mezi Jill a Ritchieho matkou pobízí nejen seriálovou postavu, ale i diváka k zamyšlení nad přístupem k nemoci AIDS i k homosexuálům, který vedl k rozšíření narativu HIV/AIDS jako trestu a zapříčinil pocit studu a strach z opovržení u mnohých nakažených, který jim zabránil ve vyhledání včasné lékařské pomoci.¹⁸⁰

V *Intimate Contact* jsou ostrakizováni všichni nakažení bez ohledu na jejich původ nebo způsob nákazy a nic jako nevinná oběť AIDS pro většinu postav v seriálu neexistuje, jako konkrétní příklad lze uvést závěrečnou scénu seriálu, ve které se Ruth a ostatní aktivisté snaží rodičům, poskytnout chybějící informace o přenosu nákazy s cílem zabránit vyloučení Frasiera¹⁸¹ ze školy, jeho osud však divákovi zůstává nevyřešen.¹⁸² I na ostatní menšiny je nahlíženo jako na viníky, jako příklad lze uvést scénu, ve které Clive manželce Ruth oznamuje svoji nemoc, kterou se pravděpodobně nakazil od prostitutky v USA : „She gave me something that girl...She must have been filthy, rotten, diseased“.¹⁸³

¹⁷⁵ „Episode 5“, *It's a Sin*, 11:10.

¹⁷⁶ „Episode 3“, *It's a Sin*, 21:08.

¹⁷⁷ *Ibid.*, 43:40.

¹⁷⁸ „Episode 5“, *It's a Sin*, 11:10.

¹⁷⁹ „Episode 4“, *It's a Sin*, 4:30.

¹⁸⁰ „Episode 5“, *It's a Sin*, 40:00.

¹⁸¹ Náciťetý hemofilak inífkovaný prostřednictvím krevní transfuze.

¹⁸² „Episode 2“, *Intimate Contact* 1:26:50.

¹⁸³ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 17:49.

Jako racionální hlas během debaty nad viníky epidemie působí doktor, který nehází vinu na žádnou z menšin a naopak zdůrazňuje: „Let’s forget about blame¹⁸⁴... „Everyone who gets AIDS is unlucky“¹⁸⁵ nebo diskutuje nad možnostmi přenosu: „Just think, if it could be caught that easily, what do you think my chances would be?“¹⁸⁶ Stejně jako v *It’s a Sin*, i v *Intimate Contact* na AIDS v homosexuální komunitě, část společnosti nahlíží jako na trest za jejich hříchy.¹⁸⁷

3.3.4 Shrnutí

Seriály *It’s a Sin* a *Intimate Contact* ilustrují vývoj rétoriky epidemie HIV/AIDS ve veřejném dialogu Velké Británie 80. let. *It’s a Sin* používá konkrétní výrazy a sleduje vývoj terminologie HIV/AIDS, zatímco *Intimate Contact* problém zpočátku zlehčuje a použití nepřímých popisů odráží tehdejší nedostatek informací a společenské stigma související s AIDS. Oba seriály se v různé míře věnují zobrazení rétoriky jak mezi homosexuální komunitou, která bojovala proti stigmatům a realitu AIDS akceptovala i přes počáteční rozpaky poměrně rychle, tak mezi většinovou společností, která se vypořádávala se zažitými předsudky a akceptace existence AIDS trvala o poznání déle. Obě díla věnují pozornost možným viníkům epidemie. V *Intimate Contact* jsou ostrakizováni všichni bez rozdílu a bez ohledu na způsob jejich nákazy, *It’s a Sin* naopak rozděluje infikované na „nevinné oběti“ a „viníky“.

¹⁸⁴ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 20:55.

¹⁸⁵ Ibid., 22:35

¹⁸⁶ Ibid., 21:35.

¹⁸⁷ „Episode 1“, *Intimate Contact*, 17:00.

Závěr

Bakalářská práce v první kapitole představila historii epidemie HIV/AIDS a její vývoj ve vztahu k analyzovaným kategoriím a druhá kapitola se zaměřila na popis hlavních milníků v zobrazování epidemie HIV/AIDS. Cílem bakalářské práce bylo odpovědět na stanovenou výzkumnou otázku: *Jakým způsobem se vyvíjel obraz epidemie HIV/AIDS v britských televizních minisériích Intimate Contact a It's a Sin?*, popsání jejich podobností a rozdílů v konkrétních kategoriích: *Zdravotnictví, Aktivismus, Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS*.

Při zaměření na *Zdravotnictví a jeho vývoj* lze v obou minisériích pozorovat vývoj přístupu zdravotnického personálu, podoba jeho obrazu se však značně liší. Obě díla pro ilustraci vývoje přístupu využívají ochranné pomůcky – v prvních fázích obou děl lze pozorovat jejich přítomnost při kontaktu s pacientem, zatímco pozdější díly zobrazují zdravotnický personál bez jakékoliv speciální ochrany. *Intimate Contact* na problematiku poskytuje pohled z prostředí jedné kliniky a téma zdravotnictví je upozaděno na úkor jiných, na druhé straně *It's a Sin* zaměřuje pozornost na širší spektrum lidí a věnuje více pozornosti propastným rozdílům péče o pacienty s AIDS napříč Velkou Británií.

Intimate Contact vzhledem k době svého vzniku zaměřoval pozornost především na snahu minimalizovat stigma doprovázející epidemii HIV/AIDS a snažil se vyvarovat zobrazení negativního přístupu zdravotnického personálu za účelem vymýcení strachu u diváků z vyhledání lékařské pomoci. *It's a Sin* naopak poskytuje komplexní pohled na realitu přístupu zdravotníků bez zatajování negativních skutečností s cílem ukázat co nejvěrnější obraz vývoje zdravotnictví a informovat diváka o skutečném dopadu epidemie HIV/AIDS. Výrazná je absence tématu cílené léčby v díle *Intimate Contact* v důsledku doby jeho vzniku, zatímco *It's a Sin* se ve snaze vytvoření věrného obrazu zkušeností homosexuální komunity nebrání zobrazení absurdních metod léčby s vědomím vyšší informovanosti společnosti a předpokladem, že drastické metody léčby nebudou sloužit jako inspirace.

Intimate Contact a It's a Sin shodně obsahují pasáže informující zasaženého jedince o nemoci za účelem předání podložených faktů současně i divákovi. Hlavním obsahem konverzace s lékařem v *Intimate Contact* je popis průběhu nákazy a vyvracení mylných společensky rozšířených domněnek za účelem osvěty, zatímco cílem tvůrců *It's a Sin* v roce 2021 nebyla nutně osvěta ve snaze zabránit šíření nemoci, ale spíše probuzení zájmu o tuto problematiku a motivace k podstoupení testování. V obou případech se jedná

o způsob, jak přispět ke zlepšení slabiny související s problematikou HIV/AIDS v době vzniku každého z děl.

Druhá analyzovaná kategorie *Aktivismus a politické klima* představuje jednu z ústředních dějových linek obou minisérií, přesto se formy jeho zobrazení značně liší. I když aktivismus v seriálu *Intimate Contact*, hraje s ohledem na dobu, ve které seriál vznikl, výraznější roli, než tomu bylo u jiných děl vytvořených v 80. letech, poskytuje spíše jednostranný pohled na snahy malých izolovaných skupin nebo jednotlivců, kteří sami byli z různých důvodů vystaveni ostrakizaci v prostředí heterosexuální komunity. *It's a Sin* se naopak zaměřuje na prostředí homosexuální komunity, ve kterém sleduje postupný vývoj organizovaného aktivismu od distribuce letáků po vznik protestních akcí. V *It's a Sin* je obsažena i politická rovina aktivismu, která v *Intimate Contact*, vzhledem k době jeho vzniku zcela chybí.

Společným znakem obou děl je vyobrazení ústřední postavy aktivismu jako heterosexuální ženy, která má k epidemii HIV/AIDS osobní vztah. Rozdílem je však jejich cesta k aktivismu. Ruth prošla vývojem od odmítání přijmutí Clivovy diagnózy, po smíření se s nastalou situací až po zaujmutí role aktivistky a zrcadlí tak možný vývoj postoje diváka *Intimate Contact*. Jill naopak, i přes počáteční nejistotu, zaujímá proaktivní přístup záhy po prvním bližším kontaktu s HIV/AIDS. Osobní vztah k epidemii HIV/AIDS mají i ostatní zobrazení aktivisté a v *Intimate Contact* i *It's a Sin* je tak patrná absence obrazu zapojení nezainteresovaných jedinců.

Cíl tvůrců *Intimate Contact* je zřejmý, stejně jako v první analyzované kategorii. Role aktivismu je zaměřena na odstranění stigmatu a mylných narativů rozšířených ve společnosti. *It's a Sin* věnuje pozornost snahám menšin vzbudit zájem o problematiku i mezi většinovou společností a prosadit především dostupnost léku a informuje diváka o činnosti zasažených menšin v době, kdy se musely spolehnout pouze jeden na druhého. V *It's a Sin* je obsažena i politická rovina aktivismu, která v *Intimate Contact*, vzhledem k době jeho vzniku zcela chybí.

Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS v obou případech výrazně ovlivňují konkrétní společenské skupiny, na jejichž zkušenosti se děj zaměřuje. *Intimate Contact* problém HIV/AIDS zpočátku zlehčuje. Použití nepřímých popisů odráží tehdejší nedostatek informací a společenské stigma související s HIV/AIDS, zatímco *It's a Sin* používá konkrétní výrazy a sleduje vývoj terminologie HIV/AIDS. Oba seriály se v různé míře věnují zobrazení rétoriky jak mezi homosexuální komunitou, která

bojovala proti stigmatům a realitu HIV/AIDS akceptovala poměrně rychle, tak mezi většinou společnosti, která se vypořádávala se zažitými předsudky a akceptace existence HIV/AIDS jí trvala o poznání déle.

Celkový tón děl se značně liší. Přestože *Intimate Contact* vznikl v době, kdy HIV/AIDS pro člověka představovalo rozsudek smrti, tón seriálu je v celkovém zhodnocení mnohem optimističtější, než v případě *It's a Sin*, který zobrazuje smrt většiny hlavních postav, ve snaze divákovi přiblížit skutečný dopad nedostatečné reakce oficiálních orgánů na epidemii HIV/AIDS v 80. a 90. letech.

Na nemizející aktuálnost problematiky ve Velké Británii poukazují kromě zmíněného apelu v *It's a Sin* i nově vzniklé vládní plány, jako například *HIV Action Plan* s cílem zvýšit prevenci a v nejbližších letech redukovat počet nových nálezů o 80 %.¹⁸⁸

¹⁸⁸ „Towards Zero: the HIV Action Plan for England“, GOV.UK.

Summary

The first chapter of the bachelor thesis presented the history of the HIV/AIDS epidemic and its development in relation to the categories analyzed and the second chapter focused on describing the main milestones in the portrayal of the HIV/AIDS epidemic. The aim of the bachelor thesis was to answer the research question set: *How has the portrayal of the HIV/AIDS epidemic evolved in the British television miniseries Intimate Contact and It's a Sin?*, describing their similarities and differences in the specific categories of Healthcare and its Development, Activism, Public Opinion Image and its Development in Response to the HIV/AIDS Epidemic.

When focusing on *Healthcare and its development*, the evolution of the attitude of healthcare personnel can be observed in both mini-series, but the shape of their image differs considerably. Both works use protective equipment to illustrate the evolution of access – in the early episodes of both works, their presence can be observed in contact with the patient, while the later episodes depict healthcare staff without any special protection. *Intimate Contact* provides a view of the issue from the setting of one clinic and the healthcare theme is neglected to the detriment of others; on the other hand, *It's a Sin* focuses attention on a wider range of people and pays more attention to the massive differences in the care of AIDS patients across the UK.

Intimate Contact, given the time of its creation, focused primarily on trying to minimize the stigma surrounding the HIV/AIDS epidemic and tried to avoid depicting the negative attitude of medical personnel in order to eradicate viewers' fear of seeking medical help. *It's a Sin*, on the other hand, provides a comprehensive view of the reality of the attitude of health professionals without glossing over the negative facts in order to show as true a picture of the evolution of the health sector as possible and to inform the viewer of the real impact of the HIV/AIDS epidemic. Notable is the absence of the theme of targeted treatment in *Intimate Contact* due to the time of its creation, while *It's a Sin*, in its attempt to create a true representation of the gay community's experience, does not shy away from portraying absurd methods of treatment, knowing that society is more informed and assuming that drastic methods of treatment will not serve as inspiration.

Intimate Contact and *It's a Sin* both contain passages informing the affected individual about the disease in order to convey the underlying facts to the viewer at the same time. The main content of the conversation with the doctor in *Intimate Contact* is a description of the course of the disease and a refutation of societal assumptions in order to educate,

whereas the aim of the creators of *It's a Sin* in 2021 was not necessarily to educate in an attempt to prevent the spread of the disease, but rather to awaken interest in the issue and motivate people to undergo testing. In both cases, it was a way to help improve the vulnerabilities associated with HIV/AIDS at the time of each work's creation.

The second analyzed category, *Activism*, represents one of the central storylines of both miniseries, yet the forms of its depiction differ considerably. Although activism plays a more prominent role in *Intimate Contact* than it did in other works produced in the 1980s, given the era in which the series was produced, it provides a rather one-sided view of the struggles of small, isolated groups or individuals who were themselves ostracized for various reasons within the heterosexual community. *It's a Sin*, on the other hand, focuses on the milieu of the gay community, tracing the gradual development of organized activism from the distribution of leaflets to the emergence of protest actions. *It's a Sin* also contains a political level of activism that is completely absent in *Intimate Contact*, given the time of its creation.

A common feature of both works is the depiction of the central figure of activism as a heterosexual woman who has a personal relationship to the HIV/AIDS epidemic. The difference, however, is their journey to activism. Ruth's evolution from refusing to accept Clive's diagnosis, to coming to terms with the situation, to taking on the role of activist mirrors the possible evolution of the viewer of *Intimate Contact's* attitude. Jill, on the other hand, despite her initial uncertainty, takes a proactive approach soon after her first close contact with HIV/AIDS. The other activists portrayed also have a personal connection to the HIV/AIDS epidemic, and thus the absence of an image of the involvement of disinterested individuals is noticeable in both *Intimate Contact* and *It's a Sin*.

The goal of the creators of *Intimate Contact* is obvious, as in the first category analyzed. The role of activism is aimed at removing stigma and false narratives prevalent in society. *It's a Sin* pays attention to the efforts of minorities to raise interest in the issue among the majority society and to push for the availability of a cure in the first place and informs the viewer about the actions of the affected minorities at a time when they had to rely only on each other.

In both cases, the image of public opinion and its evolution in response to the HIV/AIDS epidemic is strongly influenced by the specific social groups whose experiences are the focus of the story. *Intimate Contact* initially downplays the HIV/AIDS problem. The use of indirect descriptions reflects the lack of information and social stigma

associated with HIV/AIDS at the time, while *It's a Sin* uses specific terms and traces the development of HIV/AIDS terminology. Both series are concerned to varying degrees with portraying the rhetoric among both the gay community, which fought stigmas and accepted the reality of HIV/AIDS relatively quickly, and mainstream society, which was dealing with ingrained prejudices and took much longer to accept the existence of HIV/AIDS.

In both cases, *Public Opinion Image and its Development in Response to the HIV/AIDS Epidemic* is strongly influenced by the specific social groups whose experiences are the focus of the story. *Intimate Contact* initially downplays the HIV/AIDS problem. The use of indirect descriptions reflects the lack of information and social stigma associated with HIV/AIDS at the time, while *It's a Sin* uses specific terms and traces the development of HIV/AIDS terminology. Both series are concerned to varying degrees with portraying the rhetoric among both the gay community, which fought stigmas and accepted the reality of HIV/AIDS relatively quickly, and mainstream society, which was dealing with ingrained prejudices and took much longer to accept the existence of HIV/AIDS.

The overall tone of the works varies considerably. Although *Intimate Contact* was made at a time when HIV/AIDS was a death sentence for humans, the tone of the series is much more optimistic in its overall assessment than *It's a Sin*, which depicts the deaths of most of the main characters in an attempt to bring the viewer closer to the real impact of the lack of official response to the HIV/AIDS epidemic in the 1980s and 1990s.

In addition to the aforementioned appeal in *It's a Sin*, the continuing relevance of the issue in the UK is highlighted by newly emerging government plans, such as the *HIV Action Plan*, which aims to increase prevention and reduce the number of new infections by 80% in the coming years.

Použitá literatura

„40 years of HIV on screen“. *On the Screen*, 28. května 2021, <https://outonscreen.com/blog/2021/news/40-years-of-hiv-on-screen/> (staženo 19. července 2024).

Buckle, Sebastian. *Homosexuality on small screen: Television and Gay Identity in Britain*. London: I. B Tauris, 2018.

„Buddies review: the original gay Aids drama is still one of the best“. *BFI*, 6. prosince 2019, <https://www2.bfi.org.uk/news-opinion/sight-sound-magazine/reviews-recommendations/buddies-1985-original-gay-aids-drama-arthur-bressan> (staženo 19. července 2024).

Butler, Paul. “Embracing AIDS: History, Identity, and Post-AIDS Discourse”. *JAC* 24, č. 1 (2004): 93–111, <http://www.jstor.org/stable/20866614> (staženo 26. července 2023).

Catalán, José, Barbara Hedge, a Damien Ridge. *HIV in the UK: voices from the epidemic*. London: Routledge, 2021.

CDC: Centers for Disease Control and Prevention. „The AIDS Epidemic in the United States, 1981 – early 1990s“. <https://www.cdc.gov/museum/online/story-of-cdc/aids/index.html> (staženo 28. července 2024).

Cook, Matt. „AIDS, Mass Observation, and the Fate of the Permissive Turn“. *Journal of the History of Sexuality* 26, č. 2 (2017): 239–272, <http://www.jstor.org/stable/44862383> (staženo 19. dubna 2024).

Cook, Matt. „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987“. *History Workshop Journal*, č. 83 (2017): 51–78, <http://www.jstor.org/stable/44645657> (staženo 25. června 2024).

Clews, Colin. „1985: Television. ‘A Plague on You‘“. *GAY in the 80s*, 14. ledna 2019, <https://www.gayinthe80s.com/2019/01/1985-television-a-plague-on-you/> (staženo 19. února 2024).

Davis, Julia. *Evolution of an Epidemic: 25 Years of HIV/AIDS Media Campaigns in the U.S.* KFF, červen 2006, <https://www.kff.org/wp-content/uploads/2013/01/7515.pdf> (staženo 14. července 2024).

Day, Patricia a Rudolf Klein. “Interpreting the Unexpected: The Case of AIDS Policy Making in Britain”, *Journal of Public Policy* 9, č. 3 (1989): 337-353, <http://www.jstor.org/stable/4007443> (staženo 24. července 2024).

Dougan, S., BG Evans, N. Macdonald, et al. „HIV in gay and bisexual men in the United Kingdom: 25 years of public health surveillance“. *Epidemiol Infect* 136, č. 2 (2008):145-156, <http://www.jstor.org/stable/30221455> (staženo 12. července 2024).

Duckels, Gabriel. „AIDS melodrama now: Queer tears in *It's a Sin* and *Pose*“. *European Journal of Cultural Studies*, 26 (2023), č. 1: 122-128, <https://doi.org/10.1177/13675494221097134> (staženo 12. července 2024).

„Episode 1“. *Intimate Contact*. Režie Waris Hussein. TV minisérie, ITV. 1987. 90 min.

„Episode 2“. *Intimate Contact*. Režie Waris Hussein. TV minisérie, ITV. 1987. 90 min.

„Episode 1“. *It's a Sin*. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4, 2021. 46 min.

„Episode 2“. *It's a Sin*. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 46 min.

„Episode 3“. *It's a Sin*. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 47 min.

„Episode 4“. *It's a Sin*. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 46 min.

„Episode 5“. *It's a Sin*. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 48 min.

Farrell, Kathleen P.. „HIV on TV: Conversations with Young Gay Men“. *Sexualities* 9, č. 2 (duben 2006), 131-263, <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1177/1363460706063119> (staženo 12. července 2024).

Garfield, Simon. *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*. London: Faber, 1994.

Goldstein, Richard. „The Implicated and the Immune: Cultural Responses to AIDS“. *The Milbank Quarterly* 68 (1990): 295-319, <https://www.jstor.org/stable/3350055> (staženo 20. února 2024).

GOV.UK. „Towards Zero: the HIV Action Plan for England - 2022 to 2025“. Naposledy upravené 21. prosince 2021, <https://www.gov.uk/government/publications/towards-zero-the-hiv-action-plan-for-england-2022-to-2025> (staženo 29. července 2024).

Green, Ian. „How Princess Diana challenged HIV stigma with every hug“. *Terrence Higgins Trust*, 30. června 2021, <https://www.tht.org.uk/news/how-princess-diana-challenged-hiv-stigma-every-hug> (staženo 14. července 2024).

Hart, Kylo-Patrick R. *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*. New York: Routledge, 2000.

Hattenstone, Simon. „Russell T. Davies: – I genuinely thought – who wants to watch a show about Aids?““. *The Guardian*, 22. prosince 2021, <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2021/dec/22/russell-t-davies-i-genuinely-thought-who-wants-to-watch-a-show-about-aids> (staženo 19. února 2024).

HIV.gov. „1990“. A Timeline of HIV and AIDS. <https://www.hiv.gov/hiv-basics/overview/history/hiv-and-aids-timeline> (staženo 11. července 2024).

HIV.gov. „Global HIV/AIDS overview“. Naposledy upravené 15. listopadu 2023. <https://www.hiv.gov/federal-response/pepfar-global-aids/global-hiv-aids-overview> (staženo 19. července 2024).

HIV.gov. „Global Statistics“. Naposledy upravené 15. listopadu 2023. <https://www.hiv.gov/hiv-basics/overview/data-and-trends/global-statistics> (staženo 23. července 2024).

Chase Ledin, „HIV prevention and the impact of It's a Sin in Scotland“, *Journal of Popular Television* 11, č. 2 (18. července 2023), 173-189, https://doi.org/10.1386/jptv_00101_1 (staženo 19. února 2024).

Cheng, Jih-Fei. „How to survive: AIDS and Its Afterlives in Popular Media“. *Women's Studies Quarterly* 44, č. ½ (jaro/léto 2016), 73-92, <https://www.jstor.org/stable/44475167> (staženo 12. července 2024).

Institut Pasteur. „40 Years of HIV Discovery: The First Cases of a Mysterious Disease in the Early 1980s“. Naposledy upraveno 5. května 2023. <https://www.pasteur.fr/en/research-journal/news/40-years-hiv-discovery-first-cases-mysterious-disease-early-1980s> (staženo 23. července 2024).

Irimu, Kihu a Ute Schwartz. *Reporting AIDS: A Guide for Kenyan Journalists*. Nairobi: FES. 2003.

Jaspal, Rusi a Brigitte Nerlich. „HIV stigma in UK press reporting of a case of intentional HIV transmission“. *Health* 26, č. 3 (2022):319-337, <https://doi.org/10.1177/1363459320949901> (staženo 19. července 2024).

Jonze, Tim. „It was a life-and-death situation. Wards were full of young men dying“: How we made the Don't Die of Ignorance Aids campaign“. *The Guardian*, 4. září 2017, <https://www.theguardian.com/culture/2017/sep/04/how-we-made-dont-die-of-ignorance-aids-campaign> (staženo 20. července 2024).

Kazanjian, Powel. „The AIDS Pandemic in Historic Perspective“. *Journal of the History of Medicine and Allied Sciences* 69, č. 3 (2014): 351–82, <http://www.jstor.org/stable/24631705> (staženo 22. dubna 2024).

King. Jack. „AIDS on screen: the forgotten stories of the other pandemic“. *BBC*, 25. ledna 2021, <https://www.bbc.com/culture/article/20210122-aids-on-screen-the-forgotten-stories-of-the-other-pandemic> (staženo 24. února 2024).

Kumar, Naveen. „40 years later: How Hollywood Shaped the Story of HIV“. *Them*, 22. říjen 2021, <https://www.them.us/story/how-hollywood-has-shaped-the-story-of-hiv> (staženo 27. února 2024).

Ledin, Chase. „HIV prevention and the impact of It's a Sin in Scotland“. *Journal of Popular Television* 11, č. 2 (18. července 2023), 173-189, https://doi.org/10.1386/jptv_00101_1 (staženo 19. února 2024).

MacIsaac, Emily. „AIDS Represented Within the Media“. *Dalhousie Journal of Interdisciplinary Management* 13 (jaro 2017): 1-11, <https://ojs.library.dal.ca/djim/article/view/6923/6046> (staženo 23. července 2024).

McCallum, Simon. „Beyond the tombstone: how british TV responded to the AIDS crisis“. *BFI*, 12. února 2021, <https://www.bfi.org.uk/features/british-tv-aids-crisis> (staženo 19. července 2024).

McCallum Simon. „How to dramatise a plague: a brief history of Aids on screen“. *BFI*, 22. ledna 2021, <https://www.bfi.org.uk/sight-and-sound/features/aids-on-screen-brief-history> (staženo 27. února 2024).

Mckay, Richard A. „Patient Zero“: The Absence of a Patient’s View of the Early North American AIDS Epidemic“. *Bulletin of The History of Medicine* 88 (2014): 161-194, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4046389/pdf/bhm-88-1-161.pdf> (staženo 22. července 2024).

Melaniphy, Mike. „ITV in 1988: Central“. *Transdiffusion Broadcasting System*, 26. ledna 2023, <https://transdiffusion.org/2023/01/26/itv-in-1988-central/> (staženo 15. července 2024).

Nelkin, Dorothy. „AIDS and the News Media“. *The Milbank Quarterly* 69, č. 2 (1991): 293–307, <https://doi.org/10.2307/3350206> (staženo 5. června 2024).

Netzhammer, Emile C. a Scott A. Shamp. “Guilt by Association: Homosexuality and AIDS on Prime-Time Television”. In *Queer Words, Queer Images: Communication and the Construction of Homosexuality*, ed. R. Jeffrey Ringer. NYU Press, 1994, 91–106, <http://www.jstor.org/stable/j.ctt9qfw8w.9> (staženo 27. července 2024).

Oakley, Giles a Peter Lee-Wright. “Opening Doors: The BBC’s Community Programme Unit 1973-2002”. *History Workshop Journal*, č. 82 (2016): 213–234, <http://www.jstor.org/stable/44645693> (staženo 12. července 2024).

O’Connor, John. „Intimate Contact, Devastation of AIDS. *The New York Times*, 6. října 1987, <https://www.nytimes.com/1987/10/06/arts/tv-reviews-intimate-contact-devastation-of-aids.html> (staženo 24. února 2024).

Ortiz, Jacqueline A. „Silence From the Great Communicator: The Early Years of the AIDS Epidemic Under the Reagan Administration“. *Swarthmore Undergraduate History Journal* 4, č. 2 (2023): 76-99, <https://works.swarthmore.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1167&context=suhj> (staženo 22. července 2024).

Pais de Lacerda, António. „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema“. *Journal of Medicine and Movies* 2, č. 3 (2006): 102-113, https://revistas.usal.es/cinco/index.php/medicina_y_cine/article/download/178/317/0 (staženo 12. června 2024).

Qakisa Mpine. „The media representation of women and HIV/AIDS. How it affects preventive messages“. *Missionalia: Southern African Journal of Mission Studies* 29, č. 2 (1. srpna 2001): 304-320, https://journals.co.za/doi/epdf/10.10520/AJA02569507_202 (staženo 20. července 2024).

Rajam, Steven. „AIDS: Transforming Ignorance“. *Marketing: Hacking the Unconscious*, 10. května 2017, <https://www.bbc.co.uk/sounds/play/b08pfnqj> (staženo 20. července 2024).

Scott, Darren a Josh Milton. „Russell T. Davies‘ seminal AIDS drama It’s a Sin was almost never made after being turned down by bosses“. *Pink News*, <https://www.thepinknews.com/2021/01/25/its-a-sin-russell-t-davies-olly-alexander-channel-4-itv-bbc-one/> (staženo 19. února 2024).

Singer, Eleanor, Theresa F. Rogers a Marc B. Glassman. „Public Opinion About Aids Before and After the 1988 U.S. Government Public Information Campaign“. *The Public Opinion Quarterly* 55, č. 2 (léto 1991): 161-179, <https://www.jstor.org/stable/2749287> (staženo 12. července 2024).

Terrence Higgins Trust. „Forty years since the first reported cases of HIV“. Naposledy upraveno 5. května 2021. <https://www.tht.org.uk/news/forty-years-first-reported-cases-hiv> (staženo 13. července 2024).

Terrence Higgins Trust. „How it all began“. <https://www.tht.org.uk/about-us/our-history/how-it-all-began> (staženo 23. dubna 2024).

Thornton, Leslie. „Pack your wife“. *The Observer*, 22. února 1987.

U.S National Library of Medicine. „HIV Case Study: Ryan White and Activism“. Against the Odds: Making a Difference in Global Health. https://www.nlm.nih.gov/exhibition/againsttheodds/pdfs/ss/HIV_case_study.pdf (staženo 3. července 2024).

Volberding, Paul A. “How to Survive a Plague: The Next Great HIV/AIDS History”. *JAMA: the journal of the American Medical Association* 317, č. 13 (2017): 1298-1299, <https://doi.org/10.1001/jama.2017.1325> (staženo 10. července 2024).

Watney, Simon. „The Spectacle of AIDS”, *October* 43 (1987): 71-86, <https://doi.org/10.2307/3397565> (staženo 29. června 2024).

Wheatley, Helen. „The consequences of the television closet: It’s a Sin (Red Production Company for Channel 4/HBO Max, 2021) as a meditation on the presence and absence of queer lives on British television“. *European Journal of Cultural Studies* 26, č. 1: 95-101, <https://doi.org/10.1177/13675494221097133> (staženo 19. února 2024).

Wilson, Fraser. „Forty years since the first reported cases of HIV“. *Terrence Higgins Trust*, 5. května 2021, <https://www.tht.org.uk/news/forty-years-first-reported-cases-hiv> (staženo 13. července 2024).

Wilson, Vicky. „HIV/AIDS in pop culture: How film and theatre has shaped our awareness“. *Archer*, 2. března 2023, <https://archermagazine.com.au/2023/03/hiv-aids-pop-culture/> (staženo 24. února 2024).

Wright, Joe. „Only Your Calamity: The Beginning of Activism by and for People With

AIDS“. *American Journal of Public Health* 103, č. 10 (říjen 2013): 1788-1798,
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3780739/pdf/AJPH.2013.301381.pdf>
(staženo 7. července 2024).

Zoglin, Richard. „The Normal Heart: How to Transplant a Play“. *TIME*, 23. května 2014,
<https://time.com/110928/the-normal-heart-hbo-adaptation/> (staženo 12. července 2024).

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Karolína Pruknerová

E-mail:

72327800@fsv.cuni.cz

Semestr:

6. LS

Akademický rok:

2023/2024

Název práce:

Vývoj obrazu epidemie HIV/AIDS v britské televizní tvorbě na příkladech televizních minisérií Intimate Contact a It's s Sin

Předpokládaný termín ukončení (semestr, školní rok):

LS 2024

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Ondřej Matějka, Ph.D.

Vedoucí práce:

Mgr. Jakub Šindelář

V čem se oproti původnímu zadání změnil cíl práce?

Cílem bakalářské práce je porovnání britských televizních minisérií – Intimate Contact a It's a Sin vytvořených v různých časových obdobích, se stejnou ústřední tematikou HIV/AIDS epidemie ve Velké Británii a popsání jejich podobnosti a rozdílů na základě vymezených kategorií – Zdravotnictví a jeho vývoj, Aktivismus, Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS

Jaké změny nastaly v časovém, teritoriálním a věcném vymezení tématu?

Bakalářská práce se i nadále zaměřuje na obraz audiovizuálních médií ve Velké Británii. Blíže je práce zaměřena na dvě konkrétní britské minisérie – Intimate Contact (1987) a It's s Sin (2021), které byly zvoleny kvůli jejich podobnému formátu, relevantnosti k danému tématu, stejně jako kvůli jejich podobnému významu pro britskou společnost.

Jak se proměnila struktura práce (vyjádřete stručným obsahem)?

První kapitola se zaměřuje na obecnou historii epidemie HIV/AIDS (konkrétně na společenskou reakci na epidemii HIV/AIDS, aktivismus a vývoj terminologie).

Druhá kapitola věnuje pozornost historii zobrazování epidemie HIV/AIDS (chronologicky popisuje největší milníky v zobrazování, zmiňuje zobrazovaný úhel pohledu a zaměřuje se na díla, která byla vytvořena za účelem osvěty).

Třetí kapitola se věnuje analýze konkrétních kategorií: Zdravotnictví a jeho vývoj, Aktivismus a Obraz veřejného mínění a jeho vývoje v reakci na epidemii HIV/AIDS a příslušné podkapitoly, které analýzu blíže rozděluje.

Závěrečná kapitola shrnuje teoretickou část bakalářské práce a vyhodnocuje výsledky analýzy.

Jakým vývojem prošla metodologická koncepce práce?

V bakalářské práci je využita obsahová komparativní analýza vybraných minisérií, která umožňuje systematické porovnání způsobů zobrazení epidemie HIV/AIDS v obou dílech s ohledem na historický kontext jejich vzniku.

Které nové prameny a sekundární literatura byly zpracovány a jak tato skutečnost ovlivnila celek práce?

Použité prameny:

„Episode 1“. Intimate Contact. Režie Waris Hussein. TV minisérie, ITV. 1987. 90 min.

„Episode 2“. Intimate Contact. Režie Waris Hussein. TV minisérie, ITV. 1987. 90 min.

„Episode 1“. It's a Sin. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4, 2021. 46 min.

„Episode 2“. It's a Sin. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 46 min.

„Episode 3“. It's a Sin. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 47 min.

„Episode 4“. It's a Sin. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 46 min.

„Episode 5“. It's a Sin. Režie Peter Hoar. TV minisérie, Channel 4. 2021. 48 min

Nejdůležitější použitá sekundární literatura:

- Buckle, Sebastian. *Homosexuality on small screen: Television and Gay Identity in Britain*. London: I. B Tauris, 2018.
- Catalán, José, Barbara Hedge, a Damien Ridge. *HIV in the UK: voices from the epidemic*. London: Routledge, 2021.
- Cook, Matt. „Archives of Feeling’: The AIDS Crisis in Britain 1987”. *History Workshop Journal*, č. 83 (2017): 51–78, <http://www.jstor.org/stable/44645657> (staženo 25. června 2024).
- Davis, Julia. *Evolution of an Epidemic: 25 Years of HIV/AIDS Media Campaigns in the U.S.* KFF, červen 2006, <https://www.kff.org/wp-content/uploads/2013/01/7515.pdf> (staženo 14. července 2024).
- Duckels, Gabriel. „AIDS melodrama now: Queer tears in It’s a Sin and Pose“. *European Journal of Cultural Studies*, 26 (2023), č. 1: 122-128, <https://doi.org/10.1177/13675494221097134> (staženo 12. července 2024).
- Garfield, Simon. *The End of Innocence: Britain in the Time of AIDS*. London: Faber, 1994.
- Hart, Kylo-Patrick R. *The AIDS Movie: Representing a Pandemic in Film*. New York: Routledge, 2000
- Ledin, Chase. „HIV prevention and the impact of It’s a Sin in Scotland“. *Journal of Popular Television* 11, č. 2 (18. července 2023), 173-189, https://doi.org/10.1386/jptv_00101_1 (staženo 19. února 2024).
- McCallum, Simon. „Beyond the tombstone: how british TV responded to the AIDS crisis“. BFI, 12. února 2021, <https://www.bfi.org.uk/features/british-tv-aids-crisis> (staženo 19. července 2024).
- Pais de Lacerda, António. „Cinema as an Historical Document: AIDS in 25 years of Cinema“. *Journal of Medicine and Movies* 2, č. 3 (2006): 102-113, https://revistas.usal.es/cinco/index.php/medicina_y_cine/article/download/178/317/0 (staženo 12. června 2024).
- Terrence Higgins Trust. „How it all began“. <https://www.tht.org.uk/about-us/our-history/how-it-all-began> (staženo 23. dubna 2024).
- Wright, Joe. „Only Your Calamity: The Beginning of Activism by and for People With AIDS“. *American Journal of Public Health* 103, č. 10 (říjen 2013): 1788-1798, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3780739/pdf/AJPH.2013.301381.pdf> (staženo 7. července 2024).

Charakterizujte základní proměny práce v době od zadání projektu do odevzdání tezí a pokuste se vyhodnotit, jaký pokrok na práci jste během semestru zaznamenali (v bodech):

Zvolení konkrétních audiovizuálních médií a odůvodnění jejich výběru (jedno z vrcholu epidemie AIDS, jedno ze současnosti, obě mají podobný formát, podobnou míru významu v britské společnosti...).

Upřesnění struktury bakalářské práce (zejména upřesnění obsahu praktické části bakalářské práce)

Vymezení konkrétních faktorů, které komparativní analýzou v dílech budou zkoumány

Vyhledání a práce s novou sekundární literaturou a pramenem

Podpis studenta a datum:

29.7.2024

Schváleno:	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		